

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

Uvodnik

Andrej Bratuž

Pogled naprej

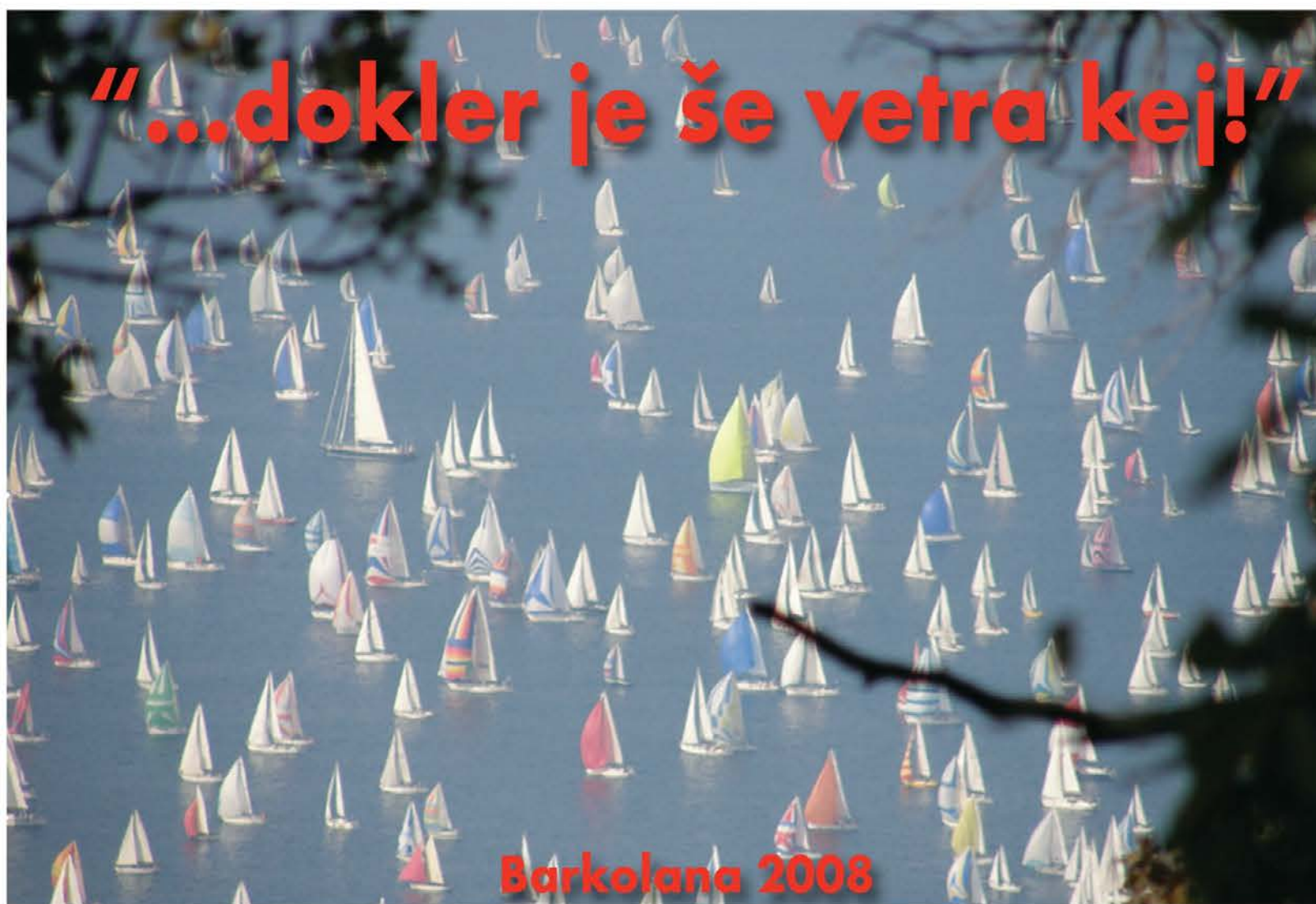
Od časa do časa nas razmere silijo, da se posvetimo razmišljanju o stanju slovenske manjšine. To še zlasti, ko na obzorju nastopijo novi, morda nepredvidljivi dogodki. In prav ti so nas zadnji čas neprijetno in silovito presenetili. Zdaj se napovedujejo težki in problematični časi za Slovence v Italiji. Zaskrbljujoča novica prihaja iz Rima. Italijanska vlada je namreč napovedala, da bo v okviru zaščitnega zakona naši narodni skupnosti dodelila znatno manjši letni prispevek, in sicer kar milijon evrov manj. To je gotovo vest, ki je kot strela z jasnega udarila v naše vrste.

Kaj to pomeni? Predvideva se, da bo ta vladni ukrep postavil močno in dvom sam obstoj naših ustanov, zlasti šibkejših. Najprej se zaustavimo ob stanju našega šolstva. Načrtovana šolska reforma ministrice Gelminijevе zadeva ne toliko (ali samo) uvedbo enega samega učitelja v razredih osnovne šole, ampak splošno krčenje razredov v šolah vseh vrst in stopenj. Videli smo že tudi pri nas črtanje ravnateljskih mest, ko en sam ravnatelj vodi več sorodnih - ali pa sploh ne - šol. Res bo to prizadelo šole na vsedrjavni ravni. Pri nas pa bo še bolj prišlo do negativnega izraza. V tem smislu je tudi ogrožen sam obstoj dvojezične šole v Špetru v Beneški Sloveniji. Seveda so tu še druge nevarnosti. Prišlo bo lahko do združevanja razredov na srednjih in višjih šolah z razredi do štirideset dijakov.

Kaj nam je torej storiti? V zvezi s tem so se že oglašili glavni politični in družbeni predstavniki slovenske manjšine, tako sen. Tamara Blažina, vodilni predstavniki Slovenske skupnosti in SSO ter SKGZ. Vsi ti odločno izražajo svojo živo in globoko zaskrbljenost zaradi nastalega položaja. Možni bi bili popravki na parlamentarni ravni, kar pa je pri sedanji desnosredinski večini težko izvedljivo. Obrniti se bo treba na manjšinske stranke v italijanskem parlamentu, zlasti na južnotirolsko SVP, kar je SSK že posredovala pri senatorju Bruggerju s svojim deželnim tajnikom. Pomembna bo tudi podpora Republike Slovenije, ki ne more kar tako dopustiti podobnih in škodljivih udarcev slovenski manjšini v Italiji. Sicer pa še ostane možnost priziva na pristojne organe Evropske unije, zlasti na Evropsko komisijo v Bruslju. Znano je sicer, da je tudi evroposlanec SVP Ebner že večkrat nastopil v prid naši narodni skupnosti.

Vse to in še marsikaj drugega je lahko sedaj vzrok našemu političnemu malodušju. Že nekatere krajevne situacije so jasen pokazatelj tega stanja. Tako se v Gorici desničarska občinska uprava obotavlja z dovoljenjem za postavitev spominske plošče Primožu Trubarju v samem mestnem središču. Po drugi strani pa npr. goriški župan Romoli hvali prisotnost novogoriške univerze v našem mestu...! Kje je tu doslednost? Potem pa še njegov obisk v Ljubljani.

Slovinci se radi poosebljamo v hlapcu Jerneju. Ta Cankarjev simbolični protestnik in borec za pravico lepo prikazuje zlasti življenjsko stanje in usodo celotne naše narodne skupnosti, ki išče svojo pravico. Kljub vsemu pa ne smemo vreči puške v koruzo ali obupati in se prepustiti pretiranemu malodušju. Premagali oziroma premostili smo v preteklosti že neštete in hujše težave in ovire. V tem nam bo dala prav politična bodočnost. Zato vedno z optimizmom naprej!

Po hladni prhi iz Rima / Tiskovna konferenca predstavnikov manjšine Treba bo strniti moči!

Iz Rima je prejšnji teden kot strela z jasnega prišla novica, da bodo naši narodni skupnosti v prihodnjih letih namenili iz državnega proračuna znatno manjša sredstva od tistih, ki jih je bila manjšini obljubila prejšnja Prodijska vlada: na podlagi zakona za zaščito slovenske manjšine iz leta 2001 je bilo določeno, da bo za delovanje slovenskih ustanov letos odmerjenih 5,25 milijona evrov, medtem ko bi morala manjšina v letih 2009 in 2010 prejeti še nekoliko več, okrog 5,347 milijona evrov. Osnutek novega finančnega zakona, ki ga je pripravila desnosredinska vlada Silvia Berlusconi, pa je bil za predstavnike naše manjšine prava hladna prha, saj predvideva postopno krčenje sredstev: prihodnje leto bi morala manjšina tako prejeti 4,25 milijona evrov, leta 2010 4,05 milijona evrov in 3,12 milijona evrov za leto 2011.

Predstavniki slovenske manjšine so svojo zaskrbljenost izrazili na tiskovni konferenci, ki je bila v soboto, 11. oktobra, v Narodnem domu v Trstu: prepričani so namreč, da, če bo predlog potrjen, bo znatno ohromil kulturne, športne in socialne dejavnosti manjšine in bo padla raven zaščite slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Senatorica v italijanskem parlamentu Tamara Blažina je uvodoma obrazložila, da je finančni zakon posledica odloka finančnega ministra Giulia Tremontija, ki predvideva splošno krčenje javnih izdatkov. Ta poteza pa bi neposredno doletela tudi našo manjšino, kar bi posledično vodilo do črtanja marsikaterih ustanov in velikega števila delovnih mest

ter izgubo tkiva družbenega delovanja na različnih področjih. Predstavnica Demokratske stranke je zato izrazila prepričanje, da bo potrebno doseči širšo podporo in zaveznitva tudi pri vladnih strankah in pri vseh parlamentarcih iz Furlanije Julijske krajine, potrebne korake pa bo treba storiti tudi pri slovenski vladi.

Predsednika krovnih organizacij SSO in SKGZ, Drago Štoka in Rudi Pavšič, sta na tiskovnem srečanju izjavila, da bosta v teh dneh nastopila tudi pri pristojnih organih rimske vlade, točneje pri podtajniku predsedstva italijanske vlade Francescu Nittu Palmi, ki je zadolžen za manjšinska vprašanja, morda pa tudi pri zunanjem ministru Francu Frattiniju.

Spričo negativnih postavk osnutka finančnega zakona je v nevarnosti delovanje obeh manjšin, slovenske v Italiji in italijanske v Sloveniji: podrl bi se namreč mostovi dialoga, ki smo jih v teh letih vneto snovali tako na tej kot na oni strani meje. Ravno zato se je Pavšič na tiskovnem srečanju vprašal, "ali se italijanska vlada zaveda vloge povezovalca, ki jo danes imata obe manjšini?" V zadnjih letih sta manjšini vzpostavili dobre odnose, ki bi se zaradi neposrečene poteze italijanske vlade utegnili skaziti. Predsednik SKGZ namreč sumi, da se za "rimski mlini" skriva zakulisna režija, ki bo manjšino zlomila in osiromašila njen intelektualni potencial: skratka pojavlja se to, kar smo Slovenci doživeli v času fašizma, četudi v moderni preobleki.

/ stran 11
Igor Gregori

Komentar

To, da bo treba strniti moči, nam je že dolgo znano, ker delamo v razmerah, v kakršnih dela velika večina slovenskih ljudi, ki smo zaposleni v slovenskih javnih ustanovah in organizacijah: maloštevilni smo in stiskamo na vseh koncih in krajih, radi bi podaljšali odoje, ki je že dolgo časa prekratka.

In zato lahko mirno in brez nepotrebnih pretvarjanj kar naravnost povemo, da bo -, če seveda bo, a najbrž bo, čeprav upajmo, da manjše od napovedanega! - krčenje finančnih sredstev s strani italijanske vlade za našo narodno skupnost pogubno. In seveda za vse nas, ki smo zaposleni v za slovensko manjšino v Italiji pomembnih ustanovah ter posredno za vse.

Kaj in kako bomo (ponovno) krčili pri Novem glasu, ni jasno nikomur, tudi zato ne, ker še ne vemo, koliko bo nas neposredno prizadelo to krčenje denarnih prispevkov s strani države in koliko posredno. To krčenje bo namreč prizadelo vse, čisto vse!

Že dejstvo, da te stvari pišemo na prvi strani, pomeni, da italijanska država na nas izvaja tak pritisk, kakršnega že dolgo ni na slovensko manjšino!

Verjemite nam in tudi drugim, ki delajo v sorodnih razmerah, da ni lepo stalno živeti pod pritiskom in se človek počasi, a gotovo, naveliča tudi paternalističnega božanja po glavi, češ: "Kako ste pridni! Tako malo vas je, pa naredite tako dober časnik".

Tistih, ki nas vedno kritizirajo, tokrat ne omenjam, ker niso vredni omembe, zares ne, ker ne poznajo in ne spoštujejo našega dela. Kot je tudi prazno govorjenje o letih "debelih krav", ker sami ne spadamo med tiste, ki smo kdajkoli doživeli obdobje "debelih krav".

Pričakujemo seveda popoln angažma celotne zamejske narodne skupnosti proti tej Berlusconijski odločitvi, ki samo še enkrat kaže, kako prav je imel pokojni Indro Montanelli, ko je opozarjal vso italijansko javnost pred "možem Previdnosti".

Za vse nas namreč gre, za prihodnost slovenske narodne skupnosti v Italiji!

Jurij Paljak

Pogovor

Slovenski športnik Primož Kozmus je letos poleti v Pekingu osvojil zlato kolajno v metu kladiva

3

Knjižna novost

V Trstu in Gorici so predstavili publikacijo o premalo poznanim političnem delavcu Janku Kralju

9

POGOVOR Primož Kozmus

"In zdaj še na svetovni rekord!"

Slovenska olimpijska delegacija se je letos iz Pekinga vrnila z najbogatejšo bero kolajne doslej. V Sydneyju je bila sicer ena zlata kolajna več, številni odličji pa je bilo letos neprimerljivo boljše. Nekateri slovenski favoriti za kolajne so celo ostali brez odličij, zato pa je bilo toliko več presenečenj. Sara Isakovič in Lucija Polavder sta nepričakovano domov prinesli srebro in bron, uspeh Rajmonda Debeveca in Vasilija Žbogarja pa je bilo nekoliko bolj pričakovati. Pravi junak, ki je za favorita veljal že pred samimi Olimpijskimi igrami, pa je bil Primož Kozmus, dolenski velikan, ki si kruh služi z metanjem kladiva. Njegova zlata kolajna je zgodovinski uspeh, ker je prva slovenska olimpijska v atletiki, kraljici športov.

Po Olimpijskih igrah ste nadaljevali z izvrstnimi rezultati. Po zlatega odličja 17. avgusta v Pekingu ste že 30. avgusta zmagali na mednarodnem atletskem mitingu v Nemčiji, na evropskem atletskem mitingu na Slovaškem ter na finalu mednarodne atletske zveze v Stuttgartu. Po takem višku sezone, kakršna je bila zlata kolajna na OI, je res naporno ohraniti tako koncentracijo...

Res je bilo naporno. Ko si olimpijski prvak, se obveznosti nagrmadijo. Vsak hoče del tebe. Posvetiti se moraš tako tudi drugim stvarim in ne samo treningom. Časa za vadbo je bilo res manj, vseeno pa sem ostal na dokaj visoki ravni. Zato mi je uspelo zelo dobro izpeljati tudi drugi del sezone.

Kako vam je uspelo uskladiti vse te obveznosti? Kot ste že sami povedali, povečana medijska pozornost zahteva svoje...

Ja, seveda. Ampak, treba se je dobro organizirati in to je meni uspelo. Začrtal sem si treninge, v prostem času pa sem letel naokoli, od sponzorjev do novinarjev. Bilo je kar naporno, a se je izšlo...

Z zlatim metom ste v slovenskem športu postavili mejnik. Kot prvi športnik ste na OI osvojili zlato v najprestižnejši panogi, v atletiki...

To je res velik uspeh. Bil sem sicer prvi, ki je dosegel zlato odličje v atletiki, a tudi če bi bil drugi ali tretji, bi to bil vseeno izreden uspeh. Sam ne dajem toliko poudarka na samo dejstvo, da sem bil prvi tem prvi. Bolj je zame pomembna zlata kolajna sama na sebi, ki je vrhunec kariere vsakega vrhunskega športnika.

Takoj po osvojitvi zlate kolajne ste zelo racionalno dejali, da meti sploh niso bili optimalni...

Ja. To je bilo res. Pred OI sem namreč okrevljal od poškodbe. To se je poznalo pri tehniki. Z boljšo tehniko bi lahko dosegli daljši met. Na takih tekmah pa je pomembna kolajna in ne daljave, tako da nimam si kaj očitati.

Ostro konkurenco so predstavljal predvsem beloruski metalci. Koga ste se vi najbolj bali?

Pravzaprav najbolj Belorusov. Oni se namreč vedno izvrstno pripravijo na taka tekmovanja.

Tudi tokrat sta bila oba njihova aduta, Tihon in Deviatovskij, na zelo visokem nivoju. Nista pa imela najboljšega dneva. Tehnično sta slabo metala, tako da sem si zlato kolajno priigral prav na področju tehnike.

Kakšen je bil vaš občutek

vsakič, ko se je na met pripravil Ivan Tihon, metalci, ki vam je lani na svetovnem prvenstvu v Osaki v zadnjem metu odvzel vodstvo in končno zmago?

Poskusil sem odmisli. V zadnji seriji sem sicer njegov met gledal, ker me je lani premagal prav z zadnjim metom. Pred tem pa mu nisem namenjal prevelike pozornosti.

Vas misel na lansko Osako ni begala?

Do zadnje serije Osake nisem imel v mislih. Ko pa pride vrsta odločilnih metov, se seveda spomniš vsega. Tihon in Deviatovskij sta bila namreč takoj za mano in oba sta se pripravljala na met. Takrat sem se spomnil na Osako in upal sem samo, da bi se tista zgodba ne ponovila.

Kdaj ste si torej dokončno odločili in pomislili: "Zdaj pa sem le olimpijski prvak"?

Potem ko je Deviatovskij zalučal zadnjič orodje in zgrešil met. Takrat sem pomislil, da mi je veliki podvig uspel.

Na OI ste vseh šest metrov vr-

praviljaš fizično, se moraš tudi psihično. V obeh segmentih moraš veliko delati, le redki so taki, ki se jim pred velikimi tekmami ni treba psihično pripravljati. Sam delam z Marjanom Ogorevcem že lep čas: učinkovitost se kaže na velikih tekmovanjih in v ključnih trenutkih.

Vaš naslednji cilj je po vaših besedah svetovni rekord. Kaj se že čutite pripravljeni nanj?

Ne, pri tem projektu me čaka še delo, še veliko dela. Mislim pa, da gre za realen cilj, zato sem se tudi odločil zanj. Nanj se bom moral primerno pripravljati, korak za korakom. Če bom pretira-

takrat ne bo, potem je zgodba zaključena.

...in seveda v Londonu ciljate na ponovitev letošnjega uspeha...

Če bo vse v redu, bi to moralo biti. Če namreč ciljам na svetovni rekord, je nekako samoumevno, da ponovno ciljам tudi na olimpijsko zlato. Treba je vsekakor počakati do tiste sezone in priti takrat na tekmo pripravljen.

Kako ocenjujete letošnje dosežke slovenske odprave? Vaše zlato je bilo višek, Slovenija pa se je lahko veselila še dveh bronastih (Debevec in Polavderjeva) ter dveh srebrnih kolajne (Isakovičeva in Žbogar)... Ja, res je, odlično je bilo. Sara (Isakovič) in Vasilij (Žbogar) sta bila srebrna, Rajmond (Debevec) in Lucija (Polavder) pa bronasta. Mislim, da je to najboljši rezultat doslej. Samoza-vest naših športnikov se postopoma dograjuje. Letos je bilo več kolajn kot na zadnjih igrah, naslednjič jih bo še več. Nekateri naši aduti sicer niso osvojili predvidenih odličij, izkupiče pa je bil vseeno odličien.

Kako so vas po zlato kolajni sprejeli v slovenski hiši v Pekingu?

Lepo so nas sprejeli. Tudi proslavili smo, tako kot se pač spodobi. Skratka, zelo priskrno.

Med samim sprejemom ste izpostavili težave z atletsko zvezo glede denarnih nagrad po velikih tekmovanjih in glede finančne podpore vrhunskih športnikov. Vam je torej, če vas citiram, uspelo vnovečiti zlato kolajno?

Težave niso bile z atletsko zvezo. S svojimi izjavami sem hotel samo opozoriti na današnji status vrhunskega športnika. Današnje za-

držanje, ki ga do športnikov kaže država in Olimpijski komite, je skrajno nedopustno. Športnik, ki doseže vrh, je namreč v Sloveniji še vedno sam. Uspehi se danes lahko dosežejo samo sistematsko, v Sloveniji pa primanjkuje prav te sistematskosti.

Se je kaj premaknilo na tem področju, potem ko ste problematiko izpostavili vi, kot nosilec zlate kolajne?

Nekaj se je že. Taka zadeva pa se rešuje zelo počasi. Odgovorni ljudje se zdaj ukvarjajo s tem. Slej ko prej bodo torej nekaj ukrenili v smeri, ki smo si jo sami zamislili. Potem bomo lahko športniki bolj mirno delali.

Kaj pričakujete od države?

postavil svetovni rekord, to pa prinaša velik riziko za poškodbe. V trenutku lahko izgubim vse. Lahko bi se sicer drugače odločil, da ostanem mirno na daljavi okoli 80 metrov, kar pomeni, da sem vedno v boju za medalje. V tem primeru bi ne bilo svetovnega rekorda, ampak tveganje poškodbe bi bilo tudi manjše. Sam mislim, da je zame, a tudi za državo in za olimpijski komite večji interes naskakovati svetovni rekord. Športnik mora imeti za tako tveganje torej neko zaslonbo. Če imaš ti poskrbljeno za konec kariere, si bolj pripravljen na tvegane podvige. Drugo dejstvo, ki sem ga izpostavil, pa je to, da bi moral olimpijski komite poskrbeti za finaliste, ki so popolnoma zapostavljeni. Ukvarjajo se samo s tistimi, ki smo osvojili kolajne. Mi bomo sponzorje dobili, ostali finalisti pa bodo ostali praznih rok. Med nami in njimi pa je zelo majhna razlika, morda le kanček sreče. Po mojem mnenju bi moral torej za finaliste poskrbeti olimpijski komite, da se lahko mirno pripravljajo in načrtujejo osvojitve kolajne na naslednjih OI.

Takoj po osvojitvi zlate kolajne ste bili v slovenskem športnem dnevniku Ekipa kritični do najbolj zvenečih rezultatov na igrah, predvsem do svetovnih rekordov Usaina Bolta na 100 in 200 metrov...

Ne, nisem kritičen. Sem pa skeptičen, da so bili ti rezultati doseženi "normalno". Bolt je še lansko leto 100 metrov zelo teko tekel pod 10 sekundami, letos pa je sposoben isto razdaljo preteči skoraj v 9.50 sekundah. To je tako, kot bi jaz z osebnim rekordom 82,30 že naslednje leto me-

Primož, neuspešni skakalec v višino

Primož Kozmus je doma v Presladolu, vasi, ki je le nekaj kilometrov oddaljena od Brestanice na Dolenjskem. Z atletiko se je začel ukvarjati komaj ob vstopu na srednjo šolo v Brežicah. Najprej je treniral skok v višino, nato pa se je izkazal kot izvrsten talent v metu kladiva. Najprej je vadil pod vodstvom Marjana Ogorevca, kasneje pa je njegov trener postal Vlado Kevo, slovenski rekorder v metu kladiva pred samim Primožem.

Svojega trenerja je z državnim rekordom presegel leta 2003, ko je orodje zalučal 81,21 m. Na olimpijskih igrah v Atenah je z dotlej najboljšo slovensko uvrstitvijo v metu kladiva osvojil šesto mesto. Nov državni rekord je postavil leta 2007: znamka 82,30 m pa mu ni pomagala do naslova svetovnega prvaka. Belorus Ivan Tihon ga je takrat v Osaki v zadnjem metu prekosil. "Sladko Kozmusovo maščevanje" pa je bilo planirano na kratki rok: na letošnjih OI je Primož zaslužen sedel na prestol metalcev kladiva.

tal čez 88 metrov. To enostavno ne gre. Lahko pogledamo na celotno jamajško ekipo in na njihove neverjetne rezultate. So vsi perfektno trenirali? Težko verjamem.

Bi bilo torej potrebno izvesti podrobnejše analize?

Ne, gre za stvari, ki se zgodijo pred kontrolo. Če bo interes, se bodo nepravilnosti pokazale šele čez nekaj let. K temu je treba dodati, da danes ni nobenega interesa, da bi diskvalificirali Bolta. On je glavni zvezdnik. Če bi on ne prestal dopinga kontrole, pa recimo, da bi se isto zgodilo še s Phelpsom, bi bilo to za Mednarodni olimpijski komite in za Mednarodno atletsko zvezo prava katastrofa. Vsi torej branijo glavne zvezdnike teh iger. To se letos ne dogaja prvič. Tudi Carl Lewis je bil ščiten.

Je treba torej tako gledati tudi na svetovne rekorde Michaela

Phelpsa, Helene Išimbajeva in drugih prvih violin?

Doping je prisoten in vedno bo. To je treba vzeti v zakup, ker je šport tak. Dogajalo se bo, dokler ne bodo zagrozili z odvzemom vseh kolajn, odličij in denarnih nagrad v primeru, da te enkrat najdejo na dopingu. Čim ti pa denar ostane, bo marsikdo po doping posegal, da se bo z nagradami preživljal.

Se torej vi strinjate s predlogom, da se zamrznejo epruvete vrhunskih športnikov zato, da bi se eventualna prisotnost dopinga preverjala tudi v obdobju nekaj let za samim tekmovanjem z boljšimi in bolj učinkovitimi protidopingnimi metodami?

Podpiram ta predlog. Ampak, kaj ti pomeni, če bodo čez pet let odvzeli kolajne nekaterim zmagovalcem in jih podelili drugim atletom? To ne pomeni nič več. Če kolajno dobiš en sam teden po tekmovanju, nima več iste veljave. Torej, predlog je dober, a da bi bil učinkovit, bi morali odvzeti ne samo odličja, ampak tudi vse finančne nagrade. Dokler tega ne bo, bo doping 100% še vedno prisoten.

Le nekaj tednov po Olimpijskih igrah so na protidopingnih testih zasačili tudi oba vaša najhujša konkurenta, ki sta na OI osvojila srebrno in bronasto kolajno, Belorusa Deviatovskega in Tihona. Kako ste spremljali to afero?

Tudi zanje sem že večkrat posumil in to javno povedal. Belorusi tako kot Jamajčani imajo za sabo cel sistem – državo. Celotna ekipa na velikih tekmovanjih meče orodje za dva do tri metre dlje kot med sezono. Cela beloruska reprezentanca je z enim samim metom dosegla neverjetne dolžine.

To enostavno ne gre. Sam sem vrhunski športnik in vem, koliko je treba v to vložiti. Letos so verjetno oni storili napako, ali pa so bili morda protidopingni testi učinkovitejši. Bomo videli, kaj se bo iz tega izcimilo: 17. oktobra imajo zadnjo obravnavo in takrat bomo lahko ocenili, kako se bo zgodba končala.

Je pri dopinških aferah torej dejansko kriv sistem – država? Ne gre za odločitve posameznikov

in njihovih ekip, ampak za načrtno politiko držav, kot sta Belorusija ali Jamajka?

Pri Belorusih absolutno vem, da je za njimi država. To vem iz prve roke. Tako je bilo včasih v Vzhodni Nemčiji, v Rusiji. Belorusija ima ekipo, ki "pripravlja" športnike. Za to ekipo stoji država.

Nacionalne heroje štiti posamezna država, superzvezdnike, kot so letos npr. bili Usain Bolt ali Michael Phelps, v preteklosti pa Carl Lewis ali Marion Jones, pa kot ste že povedali, štiti Mednarodni olimpijski komite...

No, saj sta ameriška država in njena atletska zveza tudi štiti svoje športnike. V preteklosti se je zgodilo, da so na protidopingnih kontrolah ulovili čez dvajset atletov, pa jih niso izključili. Pri Jamajčanih, kot sem povedal, je bil primer, da so se vsi nenadoma izboljšali. Za tem mora torej biti neki sistem, ki omogoča tudi "sleparjenje" protidopingnih kontrol.

Andrej Černic

gli zelo solidno. Vsi so bili čez 80 m. Delovali ste zelo hladnokrvno in koncentrirano. Kako ste torej izpeljali ta del tekmovanja, ki bi ga lahko imenovali nekoliko bolj psihološki?

Tudi v tem primeru gre za vajo. Je delo: tako kot se na tekmo pri-

tveganje pri pripravljanju za take podvige so poškodbe: z dobro vadbo in ob odsotnosti poškodb menim, da je torej cilj dosegljiv.

Gre torej za dolgoročne načrte, recimo tja do OI London 2012...

Ja, recimo, da do leta 2012 mora pasti svetovni rekord. Če ga do

Razmišljanje o duhovniškem poklicu

Duhovnik gor, duhovnik dol...

Z veliko radovednostjo sem v našem zamejskem časopisu prebral sestavek: "Poklic duhovnika danes". Avtor po svoje "ribari" med dejstvi, stvarnostjo in iluzijami, s katerimi se srečujemo danes v vsakem poklicu. Če duhovništvo jemljemo samo kot poklic, prezremo pa poslanstvo, o katerem sicer člankar govori, ga pa ne upošteva, ima avtor v marsičem prav. Če pa upoštevamo oboje, potem ima ta članek veliko pomanjkljivosti.

Kaj je danes v krizi? O tem se na veliko razpravlja in se še bo. Ni v krizi duhovništvo kot tudi ne družina, ampak najprej je v krizi človek kot oseba! Če tega ne upoštevamo, potem živimo izven časa. V zgodovini so bila in bodo tudi v prihodnje najrazličnejša področja dela, ki jih duhovnik ima ali so mu dodeljeni. Ne moremo vedno imeti pred seboj klasičnega duhovnika na župniji ali pa mestnega kaplana. Prav v teh dveh oblikah duhovnikovega delovanja, ki je danes še vedno najbolj razširjeno, vidi marsikdo duhovnika "kot nekakšnega serviserja, ki mu je na voljo, ko ga

potrebuje", drugače je zanj nekdo, ki sicer je tu, vendar nepomemben in velikokrat za marsikoga celo moteč element. Ko duhovnik izrazi kakšno željo ali nekaj pričakuje od kogar koli že, potem je nemogoč, čuden, zastarel ali preprosto "mu v zgornjem nadstropju nekaj fali". Avtor omenjenega članka z njemu lastno retoriko na prefinjen način prepleta niti pogledov in spoznanj, ki so njemu (pa še marsikomu) lastna, se pa duhovniku ne približa, kajti duhovnik je kljub vsemu z vsemi slabostmi in pomanjkljivostmi le "izmed ljudi in za ljudi" tak, kakršen pač je!... Končno: Če kdo želi pripadati neki ustanovi - in Cerkev je ustanova -, mora vedeti, da ima Cerkev tudi (!) svoje zahteve do duhovnika, duhovnik pa zopet nekaj pričakuje od ljudi, ki so verni, in od določenih stvari ne more odstopati, ampak jih je dolžan upoštevati.

Ob tem pa še stara ugotovitev: So

neporočeni, ti radi dajejo lekcije poročenim, kot da oni edini vse vedo o zakonskih sladkostih. Po drugi strani pa so poročeni, ki zelo radi brskajo po zasebnosti neporočenih, še zlasti okrog duhovništva in s tem velikokrat dajejo občutek, da jim je njihov vlak s poroko predčasno odpeljal po napačnem tiru..."

Nekateri naši laiki danes radi pripadajo najrazličnejšim gibanjem, srečevanjem, tudi organizacijam, ki delujejo v okviru Cerkve in so Cerkev v Cerkev, njihovo delovanje pa ostaja ujeto v geto, iz katerega ne

vidijo potreb ne v krajevni Cerkev, še manj pa v okolju, kjer so, in prav zato velikokrat živijo neko zasanjano, nerealno življenje... Prav zato me, kot duhovnika, omenjeni članci ni nagovorili!

Ostalo pa mi je v spominu, pa še marsikomu (!) članek, ki je bil

objavljen v isti kolumni v istem dnevniku pred dvema letoma z naslovom: "Duhovnik kakaj? Duhovnik kako"? Tukaj med drugim piše: "... Tvoj DA pomeni: skušal se bom prilagoditi v notranjosti Neskončnemu in na zunaj končnemu, v katerem sem sredstvo Ljubezni. Eden je poklican za dobrobit človeka, drugi za evangelizacijo, spet drugi za tolažbo, nekdo drug pa za molitev - po darovih, ki jih je vsakdo prejel. Za eno smo lahko gotovi: nikoli (duhovnik) ne bomo nekoristni. Vsaj dokler bo človek lahko človek: meso, ki ga oživila Duh, ali Duh, ki se udejanja v mesu. Ne bomo proizvajali tega, kar je za današnjo družbo edino in neizogibno; materialna pokvarjenost. Toda vedno bomo znali, kljub našim omejenostim, spremljati človeka v Ljubezni".

Ali na kratko: "Velika večina duhovnikov se požvižga, kaj kdo misli o duhovniku kot o človeku, pa tudi kot duhovniku! Za nas duhovnike je najpomembnejše, da duhovnik je za vse, ki so mu zaupani in jih pozna, jim je blizu in zanje MOGLI"! Drugo vprašanje pa je: "Kaj našim vernim, manj vernim in tudi obrobnim kristjanom pomeni molitev"?

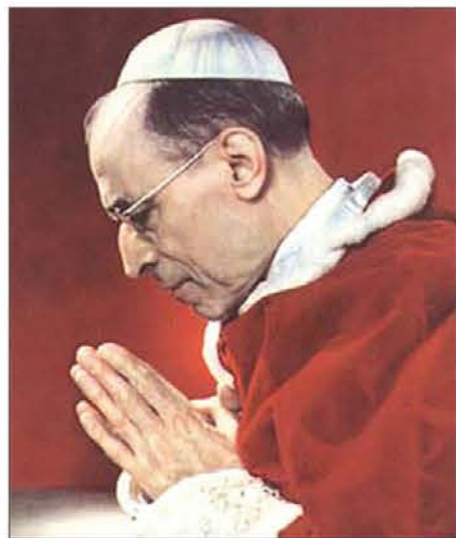
Ambrož Kodolja

Ob 50-letnici smrti papeža Pija XII.

Sveti oče poudarja, da je pomagal Judom

Papež Benedikt XVI. je ob 50. obletnici smrti papeža Pija XII. poudaril, da je pokojni papež pomagal žrtvam vojne in Judom. Pija XII. je med mašo v četrtek, 9. oktobra, v vatikanski baziliki svetega Petra postavil za zgled evangelijskega upanja. O tem je poročal Radio Vatikan in po

ročilom je pokojni papež obsodil tudi pobijanje Judov, je dejal papež Benedikt XVI. Ob koncu homilije je papež pozval k molitvi za beatifikacijo Pija XII. Tej sicer Judje nasprotujejo. Glavni rabin Haife Šear Jašuv Cohen, ki je pred kratkim v Vatikanu kot prvi nekrstjan v zgodovini kato-

njem je vest povzela Slovenska tiskovna agencija. Kot je v homiliji med mašo, pri kateri so bili prisotni tudi udeleženci škofovske sinode, dejal papež Benedikt XVI., se je Pij XII. v času "strahotne nacionalsocialistične ideologije", ki ima "pogubne antisemitske in antikatoške korenine", neutrudno zavzemal "za mir in zaščito preganjanjih, še posebej Judov".

Sveti oče je izpostavil tudi božično sporočilo papeža leta 1942, ki so ga predvajale radijske postaje. Pij XII. je takrat obsodil razmere v svetu in pošiljanje na stotine ljudi v smrt ali hiranje. S tem spo-

liške Cerkve nagovoril škofovsko sinodo, je namreč dejal, da Pij XII. ni dovolj odločno obsodil holokavsta. Pij XII. je Cerkev vodil od leta 1939 do 1958. V tem času je napisal 61 enciklik.

Rim / Cerkev sv. Pavla zunaj obzidja Papež odprl zasedanje škofovske sinode

Papež Benedikt XVI. je v nedeljo, 5. oktobra, s sveto mašo v rimski baziliki sv. Pavla zunaj obzidja odprl 12. redno splošno zasedanje škofovske sinode. Papež je pred približno 300 udeleženci zborovanja in pred drugimi verniki opozoril na izgubo Boga ter poudaril, da lahko človeško srce spremeni le božja beseda.

Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, bo zborovanje katoliških škofov z vsega sveta potekalo v sinodalni dvorani v Vatikanu na temo Božja beseda v življenju in poslanstvu Cerkve, končalo pa se bo 26. oktobra. Papež je v homiliji med drugim opozoril, da narodi danes pod vplivom škodljive in rušilne moderne kulture, ki je "Boga razglasila za mrtvega", izgubljajo svojo lastno identiteto. Kot je dejal sveti oče, človek, ki se "znebi Boga", verja-

me, da lahko počne, kar mu ugaja, saj meni, da je edino njegovo merilo on sam in njegovo delovanje. "Pa je res človek srečnejši, ko s svojega obzorja izloči Boga in ga razglasi za mrtvega? Ali res posta-

ne srečnejši? Ali lahko ljudje, ki se razglasijo za absolutne gospodarje samih sebe in stvarstva, resnično zgradijo družbo, kjer vladajo svoboda, pravičnost in mir?" se je vprašal papež, ki je mašo vodil

skupaj z 52 kardinali, 14 predstavniki vzhodnih Cerkva, 45 nadškofov, 130 škofov in 85 duhovnikov. Človeško srce lahko po papeževih besedah spremeni le božja beseda. "Samo božja beseda lahko v globini spremeni človekovo srce", je dejal Benedikt XVI. in pojasnil, da se bodo škofje, ki so se zbrali na škofovski sinodi, posvetili prav tej temi.

Škofje so se zbrali na sklic Benedikta XVI., da bi razmišljali o božji besedi, o njenem središčnem me-

stu v življenju Cerkve in o njenem dinamizmu, ki kristjane usmerja pri oznanjanju navzočnosti vstalega Kristusa, je na novinarski konferenci povedal generalni sekretar škofovske sinode Nikola Eterović. Kristjani morajo, da "bi postali člani Jezusove družine in Cerkve", po njegovih besedah, "poslušati božjo besedo in jo udejanjati".

Kot so sporočili iz tiskovnega urada Svetega sedeža, je posebnost letošnje sinode udeležba nekrstjanov, ki bo škofo nagovoril prvič v

zgodovini Cerkve. Papež je namreč na zasedanje povabil glavnega rabina Haife Šeara Jašuva Cohena.

Eden od pomembnejših dogodkov v času sinode bo tudi ekumensko srečanje, ko bosta Benedikt XVI. in ekumenski patriarh Bartolomej I. skupaj vodila večerice ter nato zbranim škofom spregovorila o božji besedi. Zgodilo se bo prvič, da bo škofovsko sinodo nagovoril ekumenski patriarh.

Rednega splošnega zasedanja škofovske sinode se bo udeležilo 253 škofov s 113 škofovskih konferenc, 13 vzhodnih katoliških Cerkva in s 25 dikasterijev rimske kurije, 41 strokovnjakov in 37 slušateljev.

Med njimi bodo tudi trije Slovenci, in sicer koprski pomožni škof Jurij Bizjak kot predstavnik Slovenske škofovske konference, prefekt kardinal Franc Rode, ki je kot vodja Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega delovanja član sinode po službeni dolžnosti, in jezuit Marko Rupnik, ki se bo zborovanja udeležil kot strokovnjak za umetnost.

Škofovski sinoda je zborovanje izbranih škofov z vsega sveta, katerega namen je okrepitev povezanosti med papežem in škofi ter z izmenjavo mnenj prispevati k ohranjanju in rasti vere.

Stoletnica prihoda šolskih sester v Egipt Priložnostna publikacija

Letos mineva sto let, odkar so prve šolske sestre iz Maribora odšle v Egipt. Tako bremenovni besedi k priložnostni publikaciji o tej stoletnici, ki je izšla pred kratkim. V njej provincialna predstojnica s. Suzana Masten uokvirja ta prihod v takratne razmere. Sestre so namreč v Aleksandriji 8. septembra 1908 prevzele otroški vrtec, ljudsko šolo in pozneje še deklško zavetišče. Po razsulu Avstro-Ogrske so posvetile svojo skrb primorskim dekletom v Egipt iskat službo in zaslužek. Proti koncu 19. stoletja se je z Goriškega in Tržaškega, pa tudi iz drugih delov Primorske, v Egipt izselilo veliko število deklet in žena. Leta 1897 naj bi bilo v Egiptu že več kot osem tisoč žena. Največ jih je pristalo in tudi ostalo v Aleksandriji, zato se jih je doma prijel vzdevek "Aleksandrinke". Takšen je tudi naslov študije Dorice Makuc, ki je izšla kot redna knjiga Goriške Mohorjeve družbe za leto 1994.

Te ženske so se zaposlovale kot dojlje, varuške, kuharice, guvernante in šivilje ter z zaslužkom reševale svoje družine in kmetije pred propadom. Vsestransko so jim stale ob strani šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja tržaške province v Aleksandriji in v Kairu. Po drugi svetovni vojni so se razmere spremenile za ostarele ženske in tudi za Slovenke. Kot breme v publikaciji, Slovenske šolske sestre tam delujejo še danes in predstavljajo eno močnejših opornih in izhodiščnih točk za slovenske raziskovalce, časnike in študente.

V uvodu v publikacijo piše s. Gabrijela Koncilja, da ji ni bilo lahko zajeti dogajanja, ki so se vrstila skozi sto let. Mnogo zapisov in listin je šlo v pozabo, mnogi so se izgubili. Veliko pa je lahko črpala iz Kronike Matrne hiše, ki je leta 2007 izšla v Ljubljani. V publikaciji, ki prinaša bogat fotografski material, pa so navedeni še številni drugi viri.

(mab)

29. NAVADNA NEDELJA - Misijonska

Lz 45, 1. 4-6; Ps 96; 1 Tes, 1-5; Mt 22, 15-21

Bog se posluži poganjskega kralja Kira za svoje načrte. A to je nekaj nezaslišanega za Jude. Bog pa pravi o Kiru: "moj pastir" (Lz 44, 28). Navdihnil ga bom, da bo pospeševal pozidavo Jeruzalema in templja, ki sta bila za Izraelce verški in narodni ponos. Obenem Bog poučuje rojake in ves svet o skrivnosti Božje volje, ki se razodeva, a postopoma, kot ljubezen do vseh ljudi. Rešiti hoče vse ljudi (1 Tim 2, 4). Nam pa ni dano vedeti, kateri so in kateri se hočejo rešiti.

Farizeji in drugi Jezusovi nasprotniki kar naprej vrtačo, da bi našli na Jezusu besedo ali dejanje, ki bi se ga dalo obrniti proti Jezusu. Radi bi ga onemogočili pri ljudeh, še najprej pri judovskih voditeljih, kar jim pa do zdaj še ni uspelo. Toda v novem vprašanju vidijo lepo priložnost zase. Zato hinavsko postavijo

vprašanje, ki je kakor sod smodnika. Vprašajo namreč: Ali je dovoljeno dajati davek okupatorju, ki ga sami tako ne imenujejo iz previdnosti, ali ni dovoljeno? Če bo Jezus odgovoril, da ni treba plačevati, ga bodo imeli v pesti. Pogorel bo, ker mu bodo Rimljani za petami. Če se bo pa izrekel za plačevanje davka, bodo spravili nadenj vse ljudstvo, ki je ječalo pod težko rimsko roko. Še naprej bodo hlapčevali Rimljanu in plačevali davke. Jezus torej ni Mesija, saj jih ne rešuje izpod tujega jarma. A Jezus ni upornik in ne politik. Spoštuje oblast, a spomni vse ljudi na prvo zapoved, ki uravnava vse življenje in delovanje. To je vera v enega in edinega Boga. To pride do izraza na veliki petek pri soočanju s Pilatom (Jn 18, 36 nss).

Rimski stotnik pove javno o Jezusu na križu, da je Jezus pravičen in Božji Sin (Lk 23, 47; Mr 15, 39).

Jezus izpove, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta. Pilat spozna, da je Jezus nedolžen in neoporečen pred civilno oblastjo (Mt 27, 19). Še Pilatova žena veliko trpi v sanjah zaradi nedolžnega Jezusa. Toda opraviti imamo s trmo

ljudi, ki ne zmorejo poštene besede za nedolžnega.

Veliki duhovniki in starešine ljudstva prvi sprožijo napad na Jezusa. Zdaj pa se pojavijo "učenci" farizejev in herodovci. Računajo, da jim bo uspelo s toliko močmi aretirati Jezusa. Poncij Pilat in Herod sta na veliki petek postala prijatelja v boju proti Jezusu (Lk 23, 12). Farizeji, večni nasprotniki Heroda Velikega in njegove rodbine, zdaj držijo vsi skupaj. Kralj Herod Agripa I. (41-44 po Kr.) ukaže umor apostola Jakoba, apostola Petra pa vrže v ječo. Jezus se zelo spretno izogne vprašanju o davku cesarju. Herodovci so prežali na njegov odgovor, ki pa jih je razočaral in premagal tako, da so odšli praznih rok. Ni namreč odgovoril na vprašanje, temveč je postavil proti-vprašanje: "Čigava sta ta podoba in napis?" (Mt 22, 30). Tedaj so spoznali svojo nemoč nasproti Jezusu in so odšli.

Bog je Gospod zgodovine in narodov in ljudstev. Zato se lahko poslužuje perzijskega kralja Kira, da uresniči svoj načrt rešenja vseh ljudi. Psalm poje o Gospodu kot kralju in sodniku vsega sveta: "Pojte Gospodu novo pesem, poj-

te Gospodu, vsa zemlja! Pojte Gospodu, njegovo ime slavite, oznanjujte dan za dnem novo odrešenje! Pripovedujte med narodi o njegovi slavi, med vsemi ljudstvi o njegovih čudovitih delih! Zakaj Gospod je velik in zelo hvaljen. Vsi bogovi ljudstev so ničevnostni. Gospod pa je naredil nebesa. Priznajte Gospodu slavo in moč! (Ps 96, 1 nss).

Pavel piše Solunčanom, da se jih spominja v molitvi, in sicer neprenehoma. Obenem hvali njihovo delo pred Bogom in Očetom. Gre za delo vere, za napor ljubezni in vztrajnosti v našega Gospoda Jezusa Kristusa. Imenuje jih ljubljene brate, izvoljene. Evangelij ni prišel do njih samo z besedo, ampak tudi z močjo in Svetim Duhom (1 Tes, 1 nss).

Za Slovane pa je Solun ali Tesalonika pravi blagoslov, kajti dal nam je dva brata, velika in veri, sv. Cirila in Metoda.

A obenem počastimo čudovitega škofa in mučenca Ignacija Antiohijskega zaradi njegovih dragocenih pisem in sv. Luka evangelista (godujeta 17. in 18. oktobra).

(Gl. Poppi, 165) -

TEHARJE Vsakoletna spominska svečanost

“Teharske žrtve so bile oropane svojega življenja in dostojanstva”

Celjski škof Anton Stres je v nedeljo, 5. oktobra, v Spominskem parku Teharje daroval mašo za žrtve medvojnega in povojnega nasilja v Teharjah. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je v pridigi povedal, da so bile teharske žrtve oropane svojega življenja in dostojanstva, dobrega imena in spomina dolga desetletja.

Po Stresovih besedah je šele začetek demokracije v Sloveniji teharske žrtve priklical nazaj v naš javni spomin in naše javne molitve. “Poprej je pred njihovo podobo brlela lučka le v tistem in bolečem spominu njihovih mater in očetov, sester in bratov, sinov in hčera, sorodnikov in prijateljev. Njihovo ime se ni smelo izreči v javnosti ne z besedo ne z molitvijo, kraja njihovega trpljenja ni smel obsijati plamen sveč in olupšati šopek rož. Danes tukaj stoji mogočen spomenik in prav je tako”, je dejal celjski škof. Menil je tudi, da Teharje prav nič

človeštva.

Škof Stres je poudaril, da je teharski spomenik poklon trpljenju, poklon trpečim in umirajočim, katerih smrt je povezana s tem krajem. To po njegovih ocenah ni

zločinov brez zločincev”.

Opozoril je, da teharske in druge žrtve pobojev po drugi svetovni vojni trkajo na vrata naših ustanov za varstvo pravičnosti in čakajo na besedo o njihovi

zmagoslavja, na katerem pa ne piše, kaj se je tukaj dogajalo pred 63 leti.

V svojem nagovoru se je dotaknil tudi letošnjih državnoborskih volitev in ob tem poudaril, da so le-te pokazale, da je veliko katoličanov ostalo doma in tako dalo priložnost političnim potomcem tistih, ki so postavili Teharje in boljše državo, da politično pogubijo tistega, ki je bil nedvomno jamstvo, da bo Slovenija zorela v prostor demokratične kulture. Velikonja meni, da so se nekateri volivci “prodali za skledo leče” in volili tiste, ki so obljubljali raj na zemlji. Pravi tudi, da so Slovenci nasledili obljubam o najnižji pokojnini v višini 1000 in najnižji plači v višini 2000 evrov, polni zaplenosti in drugim čaravnicam, ki so napovedovale socialno državo.

V Teharjah so med drugo svetovno vojno Nemci zgradili vojaško taborišče, ob koncu vojne pa so tam zaprli ujetnike, ki so sodelovali pri obrambi Celja. Po koncu vojne je bilo taborišče krajši čas opuščeno. Ponovno je začelo delovati konec maja leta 1945, ko so vanj namestili domobranci in nekatere civiliste, ki so se zatekli v zavezniška taborišča na avstrijskem Koroškem. Konec maja leta 1945 so partizanske oblasti v taborišče na Teharjah pripeljale Rupnikov bataljon, v prvih dneh junija 1945 pa še približno 3000 domobrancev. Po ocenah poznavalcev je šlo skupaj za okoli 5000 ljudi, ki jih je povojna oblast brez sojenja usmrtila mesec ali dva po koncu druge svetovne vojne v Evropi.

Na mestu zločinov sta postavljena spomenik in spominski park Teharje, ki naj bi prispevala k spravi. Spominski park Teharje je osrednji državni park RS, ki je posvečen zmolčanim žrtvam povojnih pobojev. Objekt je bil odprt oktobra leta 2004.

nedolžnosti in na povrnitev do brega imena, kakor nemočna vдова v evangeliju.

Škof Stres je dodal, da naš pogled ni obrnjen nazaj, ampak naprej, v spravo in mirno sožitje vseh prebivalcev Slovenije. Vsakoletno srečanje na Teharjah ima prav ta namen in mora vedno bolj dobivati to vsebino. Podpredsednik Nove Slovenske zaveze Tine Velikonja, ki je bil tudi zaprt v teharskem vojaškem taborišču, se je vprašal, kakšen smisel ima sploh spominjanje na tisti čas na kraju, ki ga skoraj več ni. Dejal je, da Teharje krasi sicer spomenik z vencem, za katerega se niso dogovorili, ali pomeni črko omega, torej zadnjo črko grške abecede in s tem konec življenja, ali pa gre za avreolo

ne zaostaja za drugimi svetovno znanimi taborišči smrti, zato je potrebno, da se tudi za Teharje in druge kraje v naši domovini s podobnim moralnim madežem izreče tudi na najvišjem mestu v državi vsa resnica o odgovornosti zanje, kakor se je to zgodilo v primeru drugih madežev na vesti

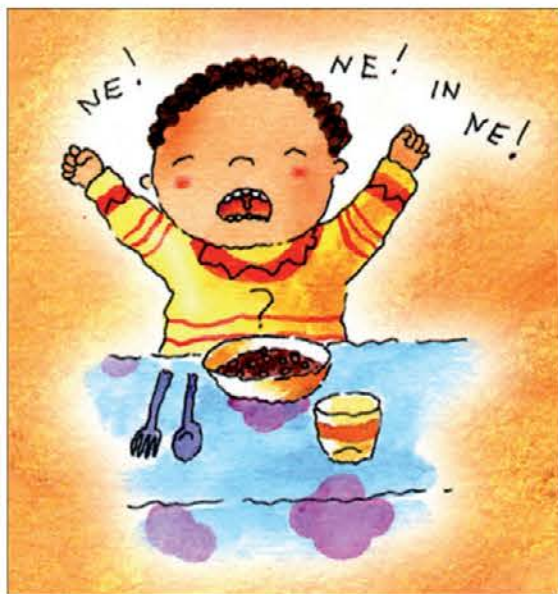
zanemarljivo, a je le prvi korak. “Če hočemo obveljati za moralen narod in pravno državo, ne more biti več resnic o tem, ali se je tukaj zgodil zločin ali ne, in kdo je zanj odgovoren. Ne more biti nobene politične ali katerega drugega opravičila za moralno nesprijemljivo dejanje. Tudi ne more biti

Druška številka Pastirčka V radodarnem naročju meseca oktobra

Da je mesec oktober radodaren, bo vsakdo lahko potrdil, tudi če bo prebral beležko urednika Marijana Markežiča v drugi letošnji številki otroške revije Pastirček. V nekaj besedah bralca opozarja na pisano lepoto barv, ki jih trosi ta mesec: še Pastirček je ob njem bogatejši za štiri strani. V oktobru goduje cela vrsta nebeskih prijateljev, med drugimi sta tudi Rožnovenska Mati Božja (7. t. m.), ki nas vabi k molitvi rožnega venca, in sv. Francišek Asiški (4. t. m.), zavetnik naših štirinožnih prijateljev. Prav temu svetniškemu ubožcu in trem revnim pastirčkom, katerim se je prikazala Marija v Fatimi in jim naročila, naj molijo rožni venec, sta namenjeni tokratni dve strani rubrike Nebeški prijatelji, ki jo pripravlja Bernarda B., privlačne nežne ilustracije pa prispeva Paola Bertolini Grudina. S hudomušnimi ilustracijami je opremila tudi križanko Križkaraž, ki povprašuje po skrivnostih tropskega gozda, in naravoslovno-zemljepisno rubriko, posvečeno luni, ki poredno šikla na večernem nebu. S svojimi povednimi risbami je, kot vselej, opremila tudi vzgojni strip,

v katerem je fantiček pred dilemo (ki večkrat buri duhove v družini): jesti ali ne jesti, kar ni včas? Nerodni Pacek Walterja Grudina ima pa druge skrbi: zelo resno pravi, da mu zjutraj ne gre prav nič od rok in da se zares prebudi šele, ko se oglasi “žvejerin od odmora”. Štiriinosemdesletnega Franca, ki je svoje trpke življenjske izkušnje zaupal Jožici Žnidarčič in bodo trajno zapisane v Utrinkih spominov naših babic, je pa kot bosopetega otroka v mrzlih zimskih dneh zbuja dolga hoja v šolo. Za današnje pridne šolarje je zapisana rubrika Kar lepo po vrsti. V njej je kar nekaj primer, ki jih vpletamo v našo govorico. Toda tiskarski skrat je, po urednikovem namigu, vse zmedel in Pastirček prosimo pomoči za rešitev vozlov in išče sodelavce za to novo rubriko. Do 20. oktobra čaka, da mu mali dopisniki pošljejo barvne in pridevniške primere. Za uro slovenskega jezika in naravoslovja je primerna tudi Strašanska klobučija v naravoslovju, ki naj jo bistri učenci rešijo z ugo-

tavljanjem, kako se oglašajo različne živali. Malim bralcem bodo bistrile glavice dopolnjevanke na temo basni Pavje perje, ki jo je kot vselej s prisrčnim peresom pripravila Danila Komjanc, in jeseni, pa tudi V misijonu (Karmen Smodiš) in Ali si ježki natikajo hruške na bodice?. Ob Medvedji uspa-vanki V. T. Arharja bodo pa še sami sladko zaspali. O pticah selivkah pripoveduje pesmica

Selitev Zlate Volarič. Kako je bilo ob prihodu zime med bukvi in veveričko, bodo bralci izvedeli iz pripovedi Marize Perat. Vsi tisti, ki se jim prstki hitro sučejo, bodo lahko napravili košarice za skupinsko igro po natančnih navodilih Tatjana

Ban. Zgodbica Speči zajček bo poučila, da ni dobro delati “račune brez krmarja”. Zlato jesensko sonce, ki te dni toplo greje, je zvalilo Tjašo, Pastirčka in strica Maksa na izlet v Slovensko Istro. Njihov cilj je bil, po nasvetu Marijana Markežiča, Tinjan, lepa vzpetina na slovenskem Krasu, od koder sega oko do morja; kraj ima bogato zgodovino. Izlet jih je vodil še v slikovito vasico Osp. Oktobrsko številko Pastirčka so v tisočere barve odeli mali in večji dopisniki s kopico risbič različnih tematik in z izvirnimi zapisi najrazličnejših vsebin. Med njimi je tudi zapis učencev 1. in 2. r. OŠ F. Milčinskega Katinar, o poteku prvega tedna pouka. Otroci so poslali tudi veliko barvno fotografijo s svojimi učiteljicami. Veseli Pastirčkovi prijatelji bodo Bogu v čast zapeli še pesmico Molim na besedilo Berte Golob in glasbo Dominika Krta, zraven pa še prebrali pesem Nuše Turk Rožni venec. Poleg tega se bodo zabavali ob zankah, barvanju ilustracij...

Iva Koršič

Kratke

V Šentvidu prva zasebna katoliška šola v Sloveniji

S pričetkom novega šolskega leta v Sloveniji je začela pouk tudi Osnovna šola Alojzija Šuštarja (nekdanjega ljubljanskega nadškofa in metropolita), prva zasebna katoliška šola v Sloveniji. Delovala bo v sklopu Zavoda sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano. Želja po katoliški osnovni šoli je med starši zorela že več let, pred dvema letoma pa je na pobudo ljubljanskega pomožnega škofa msgr. dr. Antona Jamnika začel delovati Pripravljalni odbor za ustanovitev katoliške osnovne šole. Strokovni svet za splošno izobraževanje je julija 2007 programu devetletne katoliške šole v Zavodu sv. Stanislava podelil javno veljavnost in s tem omogočil začetek neposrednih priprav za delovanje šole. Program zagotavlja enakostrednost izobraževalnih standardov pri vseh predmetih, ki jih izvaja javna šola, poleg tega pa posebno pozornost namenja umetniškemu ustvarjanju, omogoča pristen stik z naravo in skrbi za duhovno življenje. Didaktično bodo uredili zavodski park in poseben vrt. Že v prvem razredu omenjene šole bodo pričeli poučevati angleški jezik. V prvem šolskem letu je v tri prve razrede vpisanih 100 otrok. Zanimanje staršev za vpis otrok pa je bilo nekajkrat večje od prostorskih možnosti in pogojev, zato nastajajo obeti za hiter razvoj prve katoliške osnovne šole v Sloveniji.

Medtem so na Ministrstvu za šolstvo in šport objavili tudi uradne podatke o številu učencev in dijakov osnovnih oz. srednjih šol v Sloveniji. Devetletne osnovne šole obiskuje 161.914 učencev, od tega je 17.769 prvošolčkov, 226 več kot v preteklem šolskem letu. Gimnazije in strokovne šole pa obiskuje okoli 89.500 dijakov. Nedavna neurja s točo so poškodovala 60 šolskih zgradb in otroških vrtec. Posledice so do pričetka šolskega leta v večini primerov že odstranili.

Novi generalni tajnik Italijanske škofovske konference

Sveti oče Benedikt XVI. je 25. septembra imenoval msgr. Mariana Crociato za novega generalnega tajnika Italijanske škofovske konference, in sicer za petletni mandat. Mesto je bilo izpraznjeno od tedaj, ko je papež Benedikt XVI. dosedanjega tajnika, škofa msgr. Giuseppeja Beterija, imenoval za nadškofa v Firencih. Msgr. Crociato bo novo službo prevzel 20. oktobra 2008. Msgr. Crociato se je rodil 16. marca 1953 v Castelvetrano (Trapani) v škofiji Mazara del Vallo. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1979, za ordinarija škofije Noto (na južni Siciliji) je bil imenovan 16. julija 2007, v škofa pa je bil posvečen 6. oktobra 2007. Poleg rednih zadolžitev na ravni krajevnih Cerkev je tudi avtor številnih člankov o medverskem dialogu in publikacij o ekumenskem vprašanju. Pri Italijanski škofovski konferenci je bil doslej član Odbora za organizacijo katoliških socialnih tednov.

Vatikan: kristjani in muslimani morajo sodelovati pri zaščiti družine

Vatikan je v svojem tradicionalnem nagovoru muslimanom ob njihovem svetem mesecu ramadanu poudaril, da bi kristjani in muslimani morali sodelovati pri zaščiti dostojanstva družine. Kot je ob tem poudaril predstavnik Vatikana za odnose z muslimani, kardinal Jean Louis Tauran, je družina “resnično osnovna celica družbe”. “Glede na spoštovanje muslimanov in kristjanov do družine smo že imeli veliko priložnosti, tako na lokalni kot na mednarodni ravni, za sodelovanje na tem področju”, je po poročanju francoske tiskovne agencije AFP, po kateri je vest povzela Slovenska tiskovna agencija, povedal Tauran. Ob tem je poudaril, da je “družina prva šola, v kateri se človek nauči spoštovanja do drugih, pri čemer je pozoren na identiteto in drugačnost vsakega človeka”. “Muslimani in kristjani ne smejo nikoli oklevati pri pomoči družinam v težavah, pa tudi pri sodelovanju s tistimi, ki podpirajo stabilnost družine kot ustanove in opravljanja starševske odgovornosti, še posebej na področju izobraževanja”, je še dodal francoski kardinal, ki vodi papeški svet za medverski dialog. Tauran je spregovoril ob muslimanskem svetem mesecu ramadanu, ki se je začel prvega septembra in trajal en mesec. Med ramadanom se pravoverni muslimani od sončnega vzhoda do zahoda odpovedujejo hrani, pijači, kajenju in spolnim odnosom. Kardinal Tauran je dejal, da prav ramadan daje kristjanom in muslimanom možnost za boljše razumevanje. “Med tem mesecem so kristjani v vaši bližini z vami delili vaša razmišljanja in družinska praznovanja; dialog in prijateljstvo sta se okrepila”.

Muslimani med ramadanom ne želijo gledati nemuslimanov jesti

Večina muslimanov v arabskih deželah želi pripadnikom drugih ver v času svetega meseca ramadana prepovedati hranjenje pred očmi tistih, ki se postijo, poroča Slovenska tiskovna agencija. V javnomnenjski raziskavi, ki jo je inštitut Maktoob-Research v Dubaju izvedel avgusta, je sodelovalo več kot 6000 muslimanov z območja med Damaskom in Rabatom. Po podatkih ankete 62% vprašanih meni, da nemuslimanski prebivalci, ki živijo v arabskih državah, med ramadanom čez dan ne bi smeli piti in jesti v javnosti. Le štirje odstotki vprašanih so priznali, da se tudi sami ne postijo. Po podatkih ankete 52% prebivalstva meni, da bi morale biti v času ramadana podnevi zaprte vse restavracije in kavarne. V nekaterih državah, na primer v Savdski Arabiji in Kuvajtu, se tega tudi brezpogojno držijo, medtem ko so v Jordaniji izjema hotelske restavracije. V Tuniziji, Maroku, Dubaju, Libanonu in Egiptu je veliko gostinskih lokalov podnevi odprtih, vendar med ramadanom deloma omejijo točenje alkoholnih pijač.

Kratki

Prosvetno društvo Podgora začenja na novo

Občni zbor PD Podgora je bil v domači župnijski dvorani 3. oktobra. Na njem so vsi spoznali, da, če hočejo kaj ukrepati in graditi, morajo nehati tarnati, da je prerano odšel od nas Mirko Špacapan, ki bi dajal smernice društvu. Njegove odločitve so bile res vedno uspešne. Brez njega ne bo lahko, a z Božjo pomočjo in mnogo dobre volje med člani bo le kaj uspelo.

Odborniki so na seji 7. oktobra izvolili nov odbor, ki ga sestavljajo: Katja Bandelli (predsednik), Milan Jarc (podpredsednik), Katja Bandelli (blagajničar), Albina Pintar (tajnik), David Grinovero (nadzorni odbor), Kladnja Pahor (nadzorni odbor), Kladnja Hvala (razsodišče), Dario Braini (razsodišče), Dana Morgut (referent za otroški zborček), Bernard Antoni (gospodar), Adriano Braini (referent za pevsko skupino Akord), Jurij Klanjšček (član društva, vsestranski pomočnik). Vsak je sprejel svojo funkcijo, zavedajoč se, da ni lahko opravljati nekaj novega. V upanju, da bodo prejšnji člani društva priskočili na pomoč, je predsednica Katja Bandelli predstavila prve načrte za prihodnje delovanje. V petek, 10. t. m., so se začele pevske vaje otroškega zbora za Malo Cecilijanko in miklavževanje. MePZ se bo pripravljal za petje na pokopališču v spomin na umrle, 1. novembra. Skoraj potihoma je bila izrečena želja, da bi peli tudi na Cecilijanki. Za rožnovensko procesijo se je odzvalo res veliko ljudi, kar pomeni, da jim je pri srcu ohranjanje tradicionalnih cerkvenih slovesnosti. Upajmo, da bo odborniki in vse ostale pri delu spodbujala misel na obstoj slovenske pesmi in besede v naši podgorski skupnosti. Rokavi so zavihani, kar "korajžno" naprej! / AP

Dva urednika pri novi prefektinji

Prejšnji teden je nova prefektinja Maria Augusta Marrosu sprejela na vpljudnostnem obisku urednika tednika Voce Isontina Maura Ungara in našega odgovornega urednika Jurija Paljka. Seznanila sta jo z delovanjem obeh tednikov, ki sta globoko zakoreninjena v tem prostoru.

VRH SV. MIHAELA Pobuda Čotovih: "Težka izguba naj lajša tegobe"

Zadnja izvedba posrečenega dobrodelnega večera?

Tudi letošnji jesenski dobrodelni večer z naslovom *Težka izguba naj lajša tegobe* je v gostilni Devetak na Vrhju Sv. Mihaela dosegel svoj namen: še enkrat je združil lepo število ljudi, pretežno iz Goriške, jim približal svet rakastih obolenj in jih v prijetnem družabnem vzdušju spodbudil, da so segli po denarnici in poklonili svoj dar za raziskave in delovanje mednarodno priznanega onkološkega centra v Avianu. Tradicionalno solidarnostno srečanje je bilo v ponedeljek, 6. oktobra, posvečeno spominu na mamo in nono Helko, družinski steber in "angela varuha", ki je umrla pred 10 leti, na lani preminulega prijatelja Mirka Spaczapana, ki je na krstu pobude leta 2000 vodil pevsko skupino Akord, ter na februarja letos umrlega podžupana Leopolda Devetaka. Po glasbenem uvodu, ki ga je tokrat prinesla skupina Akord pod vodstvom Daria Bertinazzija, sta Sara in Tatjana Devetak poudarili prav pomen ohranjanja spomina na drage, ki naj spremeni solze v prizadevanja, da bi se današnjim in jutrišnjim bolnikom lajšalo trpljenje. Ob tem sta dekleti poudarili, da bo 8. decembra po "nepozabnem prijatelju Mirku", človeku posebnih vrlin na športnem, kulturnem in političnem področju, uradno

poimenovan slovenski športni center na Drevoredu 20. septembra v Gorici. Štefan Tomšič, predsednik sovođenjskih krvodajalcev, ki od vsega začetka sodelujejo pri pobudi, je poudaril, da je avianska bolnišnica trdna oporna točka za bolnike, ki jih prizade-

Dr. S. Spazzapan in dr. M. Mascarin

va zahrbtna bolezen. Goriški rojak dr. Simon Spazzapan, ki v Avianu vodi hospice Via di Natale, je nato predstavil gosta večera, pediatria onkologa dr. Maurizia Mascarina, ki mu je januarja 2007, po več kot 15 letih, uspel podvigi v bolnišnici so predali namenu nekaj sob za mlade od 14. do 24. leta starosti, za tiste, "ki niso več otroci, pa tudi še ne povsem odrasli". Sam dr.

Mascarin je spregovoril o tej izkušnji, prek katere so želeli odpraviti sivino bolnišničnih hodnikov in manjši oddelek napolniti z barvami in življenjem; na tak način in z drugačnim, multidisciplinarnim pristopom skušajo izkazati primerno pozornost odraslim mladim bolnikom. Pri tem jim pomagajo tudi šolniki, prostovoljci, drugi gostje in ne nazadnje računalniki, prek katerih so mladi povezani z "zunanjim svetom". V vsaki od štirih sob, kjer je lani ležalo 56 mlajših bolnikov, je tudi dnevnik. Izbor zapisov so pred nekaj meseci izdali v s slikovnim materialom bogato opremljeni knjigi z zgovornim

naslovom *Ne vprašaj me, kako se počutim, temveč povej mi, kaj je zunaj*.

Nato je z zahtevnejšim repertoarjem zablestela dekliska vokalna skupina Bodeča neža z Vrhja Sv. Mihaela pod vodstvom Mateje Černic. Zadnjo pesem, Prešernovo Zdravljico, pa so dekleta za-

pela skupno z Akordom. Ob koncu srečanja, potem ko se je Nerina Devetak z ganljivimi besedami spomnila drage mame Helke, sta domačinki Sara in Tatjana marsikoga presenetili, ko sta povedali, da je to bil zadnji tovrstni večer, "treba si bo izmisliti kaj novega", češ da pobudo marsikdo omalovažuje. Med vrsticami je bilo zaznati nekaj zagrenjenosti, ki se je menda porodila v odnosih med ljudmi v okolici. "Prerok ni brez časti, razen v domačem kraju", piše v starih bukvah... Res škoda, da ljudje ne ceno in podpirajo prireditve, ki ji ni primere na Goriškem in prek katere je bilo storjenega že ogromno dobrega! Prepričani smo, da bo čas dokazal, kako je bila zamisel Čotovih svetel primer dobrodelnega srečanja. Do takrat pa Devetake z Vrhja Sv. Mihaela spodbujamo, naj - po potrebi v drugačni obliki - ostanejo plemenito ustvarjalni v svoji iskreni velikodušnosti.

DD

TRAVNIK Zaradi obnovitvenih del zaprto!

"Upamo in upajmo, da bo šlo bolje!"

novo službo", mi je dejal trgovec, ki ima že več kot trideset let trgovino na Travniku. Srečala sva se na parkirišču za nadškofijo in vpljudno sem ga vprašal, kako gre, ker sem odgovor že poznal. Trgovci na Travniku so v veliki

"Ne, lahko pa kupijo fove"! sem odvrnil, ker sem stare trgovine s kmetijskimi pripomočki na Travniku izjemno vesel. "Povejte nam, kaj se bo zgodilo z nami"! je bolj prošnja kot vprašanje, ki mi ga večkrat prijazni trgovci s Travnika postavljajo.

krizi, mesto je zaradi obnovitvenih del presekanjeno na dvoje. Kupcev ni. Občinska uprava je sedaj zaprla še predor, ki vodi na Travnik, baje bo tako dve leti, v njem naj bi uredili pešpot, ki naj bi privabljala turiste na prenovljeni Travnik. Katere turiste, smo vprašali, a nismo dobili odgovora. "In kaj naj bi prišli delat turisti na Travnik? Gledat na uro"? je dejal gost bara, v katerem nas vsako jutro veselo postrežeta z odlično kavo gospe Aleksandra in Sonia.

Gospa Nadja, ki ima trgovino gumbov, trakov in vsega, kar je potrebno za šivilje in gospodinjstva, kjer se ravno vsega (še) ne meče proč, je zaskrbljena: "Kako je mogoče, da se ljudje ne zavedajo, kako pomembne so naše trgovine. Kam bodo šli iskat stvari, ki jih prodajamo mi, saj jih v velikih trgovskih centrih ne prodajajo"! Gospa Gabriella prodaja torbice, usnjeno galanterijo, trgovino ima tik zraven kitajske trgovinice, ki vedno sameva: "Seveda sem zaskrbljena, zelo"!.

Gospa Nevenka vsak dan in vedno elegantna odpira vrata svoje trgovine s konfekcijo: "Zaskrbljena sem, ljudje se dejansko nimajo kje ustaviti, seveda trpimo, pozna se". Pritrjuje ji tudi prikupno prijazna Luigina, ki ima trgovino konfekcije za mlade, ko pravi, da jo bo prizadelo predvsem dejstvo, da so sedaj zaprti še predor, ki vodi na Travnik, a vseeno upa, da bo takrat, ko bo Travnik pre-

novljen, drugače. "A veste vi slučajno, kdaj bodo končali dela na Travniku"? je vprašanje, ki ga slišim večkrat. Ne vemo, predvidevamo pa, da bo goriška občinska uprava naredila letos vse, da bo, vsaj deloma, Travnik narejen za silvestrovanje, ker se spominjamo lanskih polemik okrog tega. Ob kavi navadno Aleksandra, ki je Brika in tudi zato vedno optimistična, pravi, da bi se moralo nekaj premakniti na bolje. V tem smo si edini vsi.

Jurij Paljak

"Kaj naj vam rečem, seveda smo zaskrbljeni, kaj se dogaja na Travniku. Dela potekajo počasi, kupcev je malo, ne vemo, kako bo v prihodnje. K temu dodajte še dejstvo, da zadnje dni redno prihajajo na Travnik mestni redarji in dajejo globe tistim maloštevilnim avtomobilistom, ki itak nimajo kje parkirati, in se zato za kratek čas ustavijo na sicer sedaj prepovedanih mestih, in slika je dokaj žalostna"! je stavek, ki ga na Travniku slišimo vsak dan.

Mestno središče je namreč v vrvežu obnovitvenih del in globalizacije, istočasno pa tudi odraz nezadržnega umiranja mesta, seveda tudi in predvsem finančne krize, ki nas je vse prizadela, in nas bo še bolj, če gre verjeti poznavalcem razmer na področju bančništva. "Mislim, da bom v kratkem zaprl trgovino, glejte, danes sem bil ves dan v trgovini, izkupiček celega dne je deset evrov. Iščem

Redni občni zbor Prosvetnega društva Štandrež

Pogled na raznoliko, bogato ustvarjalnost

Člani Prosvetnega društva Štandrež se vsako leto, ob začetku sezone, zberejo na občnem zboru in pregledajo opravljeno delo ter začrtajo program za novo enoletno obdobje. Občnega zbora, ki je bil v četrtek, 9. oktobra, v župnijskem domu Anton Gregorčič, so se udeležili in in na njem spregovorili tudi predstavniki Sveta slovenskih organizacij, Zveze slovenske katoliške prosvete, Združenja cerkvenih pevskih zborov ter društev Rupa-Peč, F. B. Sedej iz Števerjana, Sabotin iz Št. mavra, Jadro iz Ronk in Podgora. V imenu štandreškega rajonskega sveta je prisotne na občnem zboru nagovoril predsednik Marjan Breščak. Predsednik društva Marko Brajnik je v svojem posegu podčrtal pomembnost dela, ki ga društvo opravlja, in s tem odločilno vpliva na ohranjanje slovenske besede in kulture v vasi in tudi v širšem prostoru. Zavzel se je za sodelovanje z drugimi društvi, s šolo, z župnijo in rajonskim svetom. Zahvalil se je številnim članom, ki so navdušeno sodelovali pri raznih društvenih dejavnostih. O opravljenem delu je poročala tajnica Chiara Mucci, ki je izpostavila predvsem izredno dejavnost dramskega odseka in mešane pevskega zbora. Dramska družina je naštudirala tri gledališke

predstave in z njimi veliko nastopala. Mladi člani so uprizorili komedijo Boeing-boeing, vsi člani pa so se predstavili v Goldonijevi komediji Primorske zdrahe, ki je bila, kot običajno, premierno na programu v mesecu januarju. V poletnem času pa so na prostem pod lipami župnijskega parka zaigrali vedro igro Stari greh. Štandreški igralci so v obdobju od prejšnjega občnega zbora osvežili tudi druge igre in z njimi popestrili marsikatero prireditev, tako v dvoranah kot na prostem v poletnih mesecih. Naj jih omenimo: Balkanski špijon, Čudna bolezen, Gremo v teater in Kdo je zadnji. Na dramskem področju je društvo pripravilo gledališko abonma s štiri-

mi predstavami, ki so bile v župnijskem domu Anton Gregorčič. V abonmaju so nastopile skupine, s katerimi ima Štandreško društvo ustaljeno in plodno sodelovanje. V poletnem času je društvo pripravilo zanimiv program za gledališka srečanja Pod zvezdami in povabilo v Štandrež štiri skupine, tudi furlansko. O gledališki skupini je na občnem zboru poročal Božidar Tabaj. Mešani pevski zbor je, ob sodelovanju korepetitorjev, uspešno vodil David Bandelj. Zbor se je lepo predstavil na tradicionalnih revijah v Gorici: Cecilijanki v Kulturnem centru Lojze Bratuž, italijanski reviji, posvečeni zavetnici petja in travniški cerkvi, na Božičnici v stolni cerkvi in

na praznovanju goriških zavetnikov. Udeležil se je tudi Primorske poje. V mesecu maju je nastopil v Mariboru in na zborovski manifestaciji v Benetkah. V domači cerkvi je pripravil božični koncert in sodeloval na nastopu goriških zborov ter na Prazniku miru in prijateljstva. V mesecu februarju, ob Dnevu slovenske kulture, je sooblikoval predstavo z naslovom Nekoč v starih časih, kjer je imelo glavno vlogo domače ljudsko pevsko in besedno izročilo. Dosežke mešane zboru je predstavila Sonja Bastiani, ki je odgovorna za to področje. Prosvetno društvo Štandrež je pripravilo več kulturnih večerov, Prešernovo proslavo, predstavitev slovenskih knjig goriških avtorjev in predvajanje fotografskih posnetkov z raznih izletov in potovanj. Poskrbelo je tudi za fotografsko razstavo in razstavo umetniških rastlinskih kompozicij Vilme Cotič in skulptur Ivana Zottija. Sodelovalo je tudi pri mednarodni kiparski koloniji.

Predvsem družabnosti so bili namenjeni Praznik špagljev in večdnevna izleta po Poljski in ob Blatnem jezeru na Madžarskem. Vidna je bila društvena prisotnost na goriškem Korzu ob Okusih ob meji. Društvo je pripravilo družabna srečanja ob sv. Martinu in ob drugih priložnostih. Društveni odbor, ki bo vodil dejavnosti v naslednjem enoletnem obdobju, sestavljajo: Sonja Bastiani, Vanja Bastiani, Marko Brajnik, Marjan Breščak, Lucijan Kerpan, Matej Klanjšček, Joško Kogoj, Chiara Mucci, Jordan Mucci, Mario Mucci, Martina Nanut, Damjan Paulin, Daniela Puj, Božidar Tabaj in David Vižintin.

Srečanje tajnika SSK s slovenskimi šolniki Zaskrbljenost zaradi šolske reforme

Pred kratkim se je goriški pokrajinski tajnik Julijan Čavdek srečal z nekaterimi šolniki, da bi se poglobljevali z novostmi šolske reforme, ki jo uvaja ministrica Gelmini, in z mnenjem, ki o

tej reformi vlada znotraj slovenske šole na Goriškem. Šolniki so predstavljali skoraj vse šolske stopnje od vrtca do višje šole in so izrazili zaskrbljenost zaradi reforme. Predvsem zaskrbljujoče je dejstvo, da so

temeljni reforme finančnega značaja glede na to, da je predvideno krčenje sredstev in delovnih mest. Manj je novosti glede učnih programov in vzgojnih pristopov. Zato šolnike skrbi, da bo močno upadla kakovost šolske ponudbe in učenja, še posebno kar se tiče slovenskega jezika. Zaskrbljenost je še večja, ker se ni dovolj jasno, na kakšen način bo reforma prizadela slovensko šolstvo, ki ne more biti obravnavano kot ostale šole v Italiji. Šolniki so pokrajinskega tajnika

SSK še seznanili s tem, da se pripravlja stavka, ter svetovali, naj stranka razmisli o možnosti internacionalizacije vprašanja o prihodnosti slovenskega šolstva v Italiji. Govor je bil tudi o vertikalizaciji didaktičnega ravnanja v ul. Brolo in srednje šole Trinko. Tudi o tem bi bilo potrebno sprožiti širšo razpravo. Čavdek se je šolnikom zahvalil za informacije in mnenja ter se obvezal, da bo posredoval pri vodstvu stranke, ki podpira vse napore za dobro našega šolstva.

Že petič zapored

“Hrast bike slalom” tudi tokrat zaposlil veliko otrok in mladih

SKD Hrast je 27. septembra priredil tradicionalno tekmo z gorskimi kolesi Hrast bike slalom. Letos so se mladi kolesarji zbrali pred župnijsko dvorano v Doberdobi že peto leto zapored. Gre za pobudo, ki jo prireja SKD Hrast in se je v zadnjih letih ustalila kot zgodnjejeensko prijateljsko, a tekmovalno srečanje otrok in mladih, ki jim je kolesarstvo pri srcu. Letošnje dirke se je udeležilo 52 tekmovalcev, ki so jih organizatorji razdelili po tekmovalnih starostnih skupinah. Vreme je organizatorjem priskočilo na pomoč, kljub temu da so občasne

pooblačitve kazale tudi na najslabše. Dežja pa navsezadnje le ni bilo, tako da je bilo mogoče izpeljati oba predvidena spusta na 700 metrov dolgi progi med količki. Kljub temu da progja ni bila tehnično zahtevna, so številni tekmovalci kar sopihali, ko so se pripeljali skozi ciljno črto. Veselo vzdušje so z množič-

no prisotnostjo popestrili predvsem številni otroci, osnovnošolci iz Devina, doberdobske občine, pa tudi iz Romjana. V posameznih kategorijah so se uveljavili: Jan Bensa (1. razred),

Martin Trevisan (2. razred), Janush Gergolet (3. razred), Chiara Bruzzechesse (4. razred), Aleš Lavrenčič (5. razred), Luka Bruzzechesse (1. razred nižje srednje šole), Oshbey Gergolet (2. razred nižje srednje šole, moški), Shimen Gergolet (1. razred višje srednje šole), Michael Tomasini (vpisani v kolesarsko združenje) ter Danijel Mervig (Tstari). Ob sklepu tekme in po podeljevanju kolajn so udeleženci v posebnem srečelovu dobili še nagrade. Zahvala za uspeh pete izvedbe pobude Hrast bike slalom gre društvu ma SPDG, Smučarskemu klubu Devin ter trgovini Čuk iz Gorice. Organizatorji se ob tem posebej zahvaljujejo še glavnemu sponzorju, trgovini za kolesarsko in smučarsko opremo Alternativa sport iz Štavana. Vpisnina na tekmovalje je bila brezplačna, organizatorji pa so prostovoljne prispevke namenili zavetišču Via di Natale, ki deluje v okviru onkološkega centra CRO v Avianu.

AČ

SKD HRAST

vas ob 40-letnici ustanovitve društva vabi na

CELOVEČERNI JUBILEJNI KONCERT MEPZ HRAST

v soboto, 18. oktobra, ob 20.45
v župnijski cerkvi sv. Martina v Doberdobi

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Vljudno vabljeni
na odprtje razstave slik in risb
iz cikla POTOVANJE AMATERJEV
ruskega akademskega umetnika.

Razstavljal bo

NIKOLAJ MAŠUKOV

Predstavila ga bo likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn
Glasbeni poklon: Goran Ruzzier, Bajan

Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 18. oktobra 2008, ob 18. uri

Darovi

Ob 10-letnici smrti drage tete Željke Simčič L. in A. Bratuž 200 evrov za Mešani pevski zbor Lojze Bratuž.
Za misijonarja Danila Lisjaka: N. N. 50 evrov.

Cestitke

V družini Čevdek se je rodila prvorodenka Eva. S srečnimi starši Luciano in Mitjo se veselijo vsi domači.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 17.10. do 23.10.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored: **Petek, 17. oktobra** (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže, zborovski kotiček, iz krščanskega sveta, zanimivosti in humor.

Sobota, 18. oktobra (vodi Ezio Gognach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju. **Ponedeljek, 20. oktobra** (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound, živemu se vse zgodi, vroči šport in rubrike, obvestila in zanimivosti. **Torek, 21. oktobra** (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem. **Sreda, 22. oktobra** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Sanje o večni mladosti - Izbor melodij. **Četrtek, 23. oktobra** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Obvestila

Pesmi ob meji. V četrtek, 16. oktobra, bo Kulturni dom Gorica ob 21. uri gostil večer glasbenega festivala Canzoni di confine, ki ga prireja združenje Canzoni di Confine v sodelovanju s Kulturnim domom in zadrujo Maja. Nastopili bodo Vlado Kreslin, Lucilla Galeazzi, Lino Straulino in Mario Incudine, ki jih bo spremljal Orkester glasbene akademije Naonis z dirigentom Valterjem Sivilottijem. Večer bo vodil Edoardo De Angelis. Vstop prost.

Zveza slovenskih kulturnih društev, KC L. Bratuž, Kulturni dom Gorica in Zveza slovenske katoliške prosvete vabijo na predstavu Trieste - Alessandria Embarked, Štorja od lešandrink (Neda R. Bric), ki bo 27. oktobra ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici. Predprodaja vstopnic: Kulturni dom, tel. 0481 33288.

ZSKD naproša vse, ki imajo kakršnokoli informacijo v zvezi z Aleksandrinkami goriške pokrajine (imena, fotografije, dokumente...), da se oglasijo na tel. št. 39 39 29 72 35 (Vesna).

Za obeležje

Za obeležje Mirku Špacapanu na telovadnici Kulturnega centra Lojze Bratuž so darovali: Remo Devetak 60, D. P. 100, Marjan Breščak 100 evrov. Kdor želi prispevati, lahko to stori na upravi NG ali na tekočem računu pri Zadrugi banki Doberdob in Sovodnje (IBAN IT 8210 8532 1240 1000 0007 402).

PD ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

PROGRAM PREDSTAV:

- **Sobota, 25.10.2008, ob 20. uri**
KD Rudi Jedretič - RIBNO
Moliere
GEORGE DANDIN ALI KAZNOVANI SOPROG
komedija
Režija: Rado MUŽAN

- **Nedelja, 30.11.2008, ob 17. uri**
KUD Polzela
Anton Tomaž Linhart
TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI
komedija
Režija: Matjaž JERŠIČ

- **Nedelja, 14.12.2008, ob 17. uri**
KUD Šmartno ob Paki
Jean Clod Danaud
KVAČKARIJA
komedija
Režija: Bogomir VERAS

- **Nedelja, 11.1.2009, ob 17. uri**
Gledališka skupina KUD Dolomiti - DOBROVA
Ephraim Kishon
POROČNI LIST
komedija
Režija: Franci KONČAN

- **Sobota, 24.1.2009, ob 20. uri**
Premiera

- **Nedelja, 25.1.2009, ob 17. uri**
Abonmajska predstava PD Štandrež - dramski odsek
Branislav Nušič
KAJ BODO REKLI LJUDJE
komedija
Režija: Jože HROVAT

Vse predstave bodo v župnijski dvorani
Anton Gregorčič v Štandrežu.

Prodaja abonmajev, vstopnic in rezervacija sedežev: na blagajni vsako nedeljo do 25.10.2008, od 11. do 12. ure in eno uro pred vsako predstavo
Informacije: Tabaj Božidar 0481 20678
Abonma 5 predstav 22,00 evrov, znižano 15,00 evrov*; posamezne predstave 6,00 evrov, znižano 4,00 evri*
*Študenti - starejši od 70 let - društvene in družinske skupine

7. decembra in 8. februarja za abonente nagradna predstava
Vabljenil

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Koroški kulturni dnevi na Primorskem / Gorica

Umetnost in glasba nas povezujeta

Albert Kraiger (foto DPD)

Koroški kulturni dnevi na Primorskem so v ponedeljek, 6. oktobra, v Galeriji Ars na Travniku v Gorici ponudili prav poseben kulturni dogodek, na katerem je naša publika lahko kaj več izvedela o zanimivem koroškem kotičku. Praznično srečanje sta s svojo jazzovsko dušo na saksofon in klavir uvedla "brother & brother", Mihael in Niko Vavti, odlična glasbenika iz Šmihela, vasi, kjer živi in deluje tudi vsestransko bogata umetniška osebnost, Albert Kraiger. V imenu društva Ars je goste pozdravil Jurij Paljk, v imenu goriškega prireditelja Koroških kulturnih dnevov, Zveze slovenske katoliške prosvete, pa Franka Padovan.

Kraiger, rojen leta 1953, se je šolal na "strogi gimnaziji" na Plešivcu, je o slikarju, ki do konca oktobra razstavlja v Galeriji Ars, povedala Pepca Weiss. Plešivec velja za pravo kovnico duhovnikov, umetnikov in izobraženec, velikih mož, ki so globoko

zaorali njivo koroških Slovencev: tisto njivo, ki jo je s svojimi dragocenimi stihmi začela plemenito orati tudi velika pesnica Milka Hartman. Kraiger je učitelj, umetnik, glasbenik, vodi cerkveni zbor in trio, poleg vsega drugega pa je tudi oče petih otrok. V vseh družinah, kjer se v Šmihelu v Podjuni govori slovensko, je tudi živo kulturno delovanje, je poudarila ga. Weiss. Nekaj posebnega so Kraigerjevi akvareli, ki pripovedujejo zgodbo o enkratni pokrajini toskanskih gričev. Slikar je nemiren in občutljiv ekspresionist, ki mu je narava vselej učiteljica. S svojimi deli reagira na krizo vrednot in se upira svetu, kjer je človek sicer gmotno bogat, duhovno pa vse revnejši. Vsaka pokrajina ima svoj značaj. Tako ima Podjuna globoko dušo, kjer umetnik črpa ljubezen, domačnost, dobrotljivost in mir. Umetnik tam dobro ve, kaj je dobro drevo, kaj globoki viri, kaj pristni notranji vrelci življenja. Zanimiva so tudi dela v akrilu. Nekaj teh predstavlja figure v fragmentih (sejavca, ženo v modrem, angela itd.), ki v različnih barvah postavljajo gledalcu večna človekova vprašanja: odkod prihajamo, kam gremo, kaj smo dobrega naredili. V prijetnem vzdušju, ki ga je ustvarila glasba bratov Vavti, se je večer nadaljeval v sproščenem klepetu med navzočimi ljubitelji umetnosti in rojaki, ki se veselijo takih plodnih izmenjav. V četrtek, 9. oktobra, pa je bilo v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici tradicionalno srečanje glasbenih šol.

Prijetni večer, na katerem so sodelovali gojenci Glasbene šole na Koroškem, Glasbene matice Trst-Gorica in Špeter ter Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice, so tudi tokrat organizirali Koroška kulturna zveza, Slovenska prosveta iz Trsta, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice v sodelovanju s SCGV Komel. Primorci in Korošci povezuje in zaznamuje poseben občutek skupne zgodovine in pripadnosti, je uvodoma poudaril ravnatelj šole Komel prof. Silvan Kerševan, ko je pozdravil avstrijske goste, ravnatelja sestrskih šol, kolege pedagoge in otroke. Stopiti na koroška tla je vselej drugače, bolj domače kot pa stopiti v Slovenijo, česar se je spet zavedel, ko je konec avgusta letos doživel nekaj dni z goriškimi otroki na pevskem tednu v Reberci na Koroškem. Slovenski glasbeni mentorji so že pred desetletji spletli vezi, ki ohranjajo svojo moč tudi danes; zato je prav, da jo posredujejo novim rodovom, da tudi oni začutijo to pripadnost. Ravnatelju koroške glasbene šole Romanu Verdolu in Glasbene matice Bogdanu Kralju je Kerševan nato podaril zbirko skladb lani umrlega goriškega skladatelja Stanka Jeričija. Kralj je ob tem podčrtal umetniško in človeško razsežnost tovrstnih srečanj, Verdol pa kulturno rast, ki jo ta prinašajo mladim iz leta v leto. Na različne instrumente, kot solisti ali v manjših komornih zasedbah, so se nato lepo izkazali nadebudni mladi glasbeniki s skladbami iz svetovne in slovenske glasbene zakladnice.

DD

Udeleženci glasbenega srečanja (foto DP)

Mestna galerija Nova Gorica / Umetniška skupina Brida Soočanja s sodobno vizualno umetnostjo

Na prvem Soočanju s sodobno vizualno umetnostjo v letošnji razstavnici sezoni v torek, 14. oktobra 2008, smo v Mestni galeriji Nova Gorica gostili člane umetniške skupine Brida – Jurija Pavlico, Sendi Mango in Toma Kerševana. Predstavili so svojo najnovejšo video produkcijo – avdiovizualna dela Lunch break, Viktor, Layers, Radioteleskop in Modux Latvija –, s katero bodo novembra kot povabljeni umetniki sodelovali na mednarodnem filmskem festivalu Platforma video08 v Atenah. Izbrani videi v več plasteh raziskujejo tako prostor, čas in identiteto kot tudi različna stanja ter dileme, ki izhajajo iz procesa umetniškega ustvarjanja. O svojih stvaritvah pravijo naslednje:

Lunch break: Projekt lunch

break je raziskovanje prostora in časa, v različnih plasteh zvoka, slike in situacij, navidez nepomembnega vsakodnevnega trenutka. Plasti, ki so sicer v videu popolnoma prepletene, delujejo v tem primeru nekako neodvisno. Pred nami se odvija nova zgodba, ki jo lahko beremo v plasteh neodvisno od ostalih elementov. Avtorji so obenem tudi igralci in na tak način postavljajo tudi sebe v nestabilno in kaotično situacijo. **Viktor:** Viktor predstavlja še en skupek kontrastov, ki so tipični za to izgubljeno pokrajino na baltiki obali. V ozadju je težka industrija, naftni terminali, v ospredju pa želja po ustvarjanju in svobodi, ki je prepletena z utrinki iz novejši zgodovine, katere se ljudje spominjajo z mešanimi občutki. Kraj, ki so ga avtorji obiskali v okviru razidenč-

nega programa Ko2 – Karosta junij 2007, je poln ustvarjalnega naboja. **Layers:** Video je narejen iz več plasti, ki se prepletajo in tvorijo drugačno sliko časa in prostora. Vožnja po mestu in izbiranje različnih smeri v križiščih odpirajo večno vprašanje o alternativni možnosti, ki se konstantno pojavlja v toku življenja. Večkrat se namreč zgodi, da nas dve različni poti pripeljeta do istega cilja. **Radioteleskop:** Pogled skozi okno radioteleskopa Irbene (Ventspils, Latvija), ki se nahaja v samotni nordijski pokrajini, daje občutek fizične distance, ki jo s kamero kot opazovalci avtorji potencirajo, ko snemajo ljudi. Čeprav ne poz-

najo njihovega jezika in kulture, je vendarle njihovo sporočilo dovolj ekspresivno in jasno. Ljudi, ki so jih srečevali, ni bilo potrebno spraševati, govorili so

sami. Zdelo se je, kot da ima vsak pripravljeno svojo zgodbo, ki bi jo rad nekomu povedal. **Modux Latvija:** Na zahodni obali Latvije za zdaj obstaja le ena ve-

Pobude v Laškem

Tri slovenska društva ob 100-letnici ladjedelnice

Člani društev Jadro, Tržič in Združenja staršev med vodenim obiskom ladjedelnice v nedeljo, 5. oktobra

Zadnja tovrstna pobuda je bila prirejena v nedeljo, 5. oktobra. Člani kulturnih društev Jadro, Tržič in Združenja staršev so takrat obiskali razstavo, ki je na ogled v notranjosti industrijskega obrata v Panzanu. S to pobudo se je sklenil trip-tih prirediteljev, ki so ga tri društva začela že maja z izdajo pesniške

Laško, kjer je bilo povpraševanje po delovni sili zelo veliko, predvsem zaradi rastoče industrializacije tega območja. Ob okrogli mizi so za popestritev poskrbeli člani Starši enemble iz Romjana.

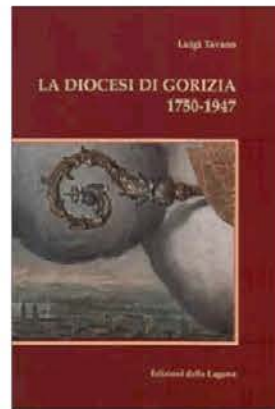
zbirke Cantiere mare - morje izpod peresa pesnice Liliane Visintin. Gre za dvojezično pesniško zbirko, ki skozi pesnične oči prikazuje ladjedelnico, morje in stik človeka z njima.

AC

Predstavitve v nedeljo, 19. oktobra

Knjiga o goriški nadškofiji 1750-1947

V nedeljo, 19. oktobra, bo ob 18. uri goriški Inštitut za družbeno in versko zgodovino predstavil v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici drugo izdajo knjige Luigija Tavane La diocesi di Gorizia 1750-1947. Kulturni dogodek bo pospremlilo in obogatilo petje dveh goriških zborov, skupine Ars Musica (dir. Lucio Rapacciolli) in Mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž (dir. Bogdan Kralj). Ponudila bosta skladbe, ki so tako ali drugače povezane s cerkvenim življenjem škofije v obravnavanem obdobju. Na tak način bodo prisotni lahko podoživeli značilnosti tega časovnega izseka in goriške družbe v njem tudi prek glasbe. Njuno izvajanje se bo pletlo z recitiranjem odlomkov iz knjige. Publikacija o goriški nadškofiji od srede 18. do srede 20. stoletja je prvič izšla leta 2004. Vsebuje veliko dokumentiranih podatkov, pozorna pa je zlasti do Cerkev, njenega razvoja, do osebnosti, družin in skupnosti, ki so jo zaznamovale itd. Obravnava tudi prvo polovico prejšnjega stoletja, ki je tudi zaradi različnih napetosti, raznarodovanja, spremenjenih identitet in drugih dramatičnih zgodovinskih procesov do temeljev spremenila podobo nadškofije.

trnica. Njena funkcija je bolj kot ne simbolične narave. Spominja na mlin, ki melje zgodbe ljudi in jih razdrobljene pošilja čez baltiki zaliv proti zahodu. S projek-

varjanja. **Brida/ Tom Kerševan, Jurij Pavlica in Sendi Mango:** Skupino Brida, ki se je formirala konec 90. let prejšnjega stoletja, sestavljajo trije diplomanti Akademije lepih umetnosti iz Benetk. Brida deluje na različnih področjih vizualne umetnosti (od uporabne umetnosti in oblikovanja do umetniške grafike, slikarstva manjših dimenzij, velikih stenskih poslikav, kiparstva, večjih prostorskih postavitev, videoumetnosti in umetnosti novih medijev) in se ukvarja z raziskovanjem realnih prostorov, ki jih dojema kot kompleksno mrežo različnih zakonitosti, identitet in fizične pojavnosti. Brida se v zadnjih treh letih prodorno pojavlja v različnih publikacijah, medijih in na predstavah na univerzah, kot so bolonjska Akademija za likovne umetnosti, Univerza v Mainu (ZDA). Svoje projekte, najodmevnejši je bil MODUX, so predstavili v različnih umetniških centrih po Evropi, redno pa se predstavljajo tudi v Sloveniji.

Mateja Poljšak Furlan
kustosinja

Kratke

V Štandrežu predstavili publikacijo o T. Kralju

V nedeljo, 12. oktobra, so v štandreški cerkvi, ki jo je v letih 1963 - 64 poslikal Tone Kralj, predstavili publikacijo Goriške Mohorjeve družbe o poslikavah tega velikega umetnika cerkva v Kanalski dolini, na Goriškem in Tržaškem. O delu Toneta Kralja sta spregovorila umetnostni zgodovinar Saša Quinzi in avtorica publikacije Verena Koršič Zorn.

Knjiga o prvem spopadu tigrovcev z okupatorjem

Borut Rutar, pisec iz Tolmina, ki že dalj časa preučuje in opisuje delovanje narodnoobrambne in protifašistične organizacije TIGR na Tolminskem, je izdal novo delo. V knjigi z naslovom Mala gora razčlenjuje znameniti spopad skupine tigrovcev na omenjenem prizorišču pri Ribnici na Dolenjskem, 13. maja 1941, z italijanskimi okupatorji. Ta boj se v Sloveniji do njene osamosvojitve uradno ni smel omenjati, ker so bili pripadniki TIGR-a in celotna njihova organizacija izločeni iz zgodovine in javnega spomina in s tem tudi omenjeni spopad. Tedanja oblast je ponarejala preteklost, s tem da je navajala, da je bil prvi spopad z okupatorjem 22. julija leta 1941, ki je veljal za državni praznik začetka vstaje.

Pisec novega dela opisuje zlasti vlogo treh znanih pripadnikov narodnoobrambne in protifašistične organizacije, in sicer Danila Zelena iz Senožeč, Ferda Kravanje, z ilegalnim imenom Peter Skalar, iz Čezsoče, in Antona Majnika iz Volč. Borut Rutar je v knjigi uporabil spoznanja slovenskih zgodovinarjev o omenjenem spopadu na Mali gori, na novo odkrito arhivsko gradivo in ustne vire še živečih posameznikov. Objavljeni podatki in druge podrobnosti se nanašajo tudi na delovanje ožjih skupin oz. celic pripadnikov TIGR-a med leti 1927 do 1941. Opisane so akcije gverilskih skupin na Šentviški planoti, v Kobaridu, na Bukovem, v Tolminu, Čadrgu, Rutu, na Koritnici in v Čezsoči. Zapisano je tudi naslednje: "Tigrovska celica iz Čezsoče je na Bovško prinašala najprej samo slovenski protifašistični tisk, redno izhajajoče časopise in knjige v Sloveniji, pa tudi razne revije. Doma so vse to skrili na podstrešja ali na skednje. Včasih tudi v skrivališča zunaj vasi. Literatura so nato ponoči porazdelili zaupnikom po domovih. Pošiljke za Bovec je prišel iskat Edvard Mlekuž, vodja tamkajšnje tigrovske celice. Pakete časnikov, knjig in revij pa je k Mlekuževim v Bovec nosila tudi mati prvoborca in tigrovca Kravanje, Ana Kravanja. Po odprtju omenjene ilegalne poti je narodnjaško in protifašistično vzdušje v Čezsoči znova oživel". Novo knjigo Boruta Rutarja je izdalo in založilo Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske.

Simpozij Društva slovenska matica: Novi pogledi na Primoža Trubarja in njegov čas

Društvo slovenska matica v Ljubljani je 9. in 10. oktobra pripravilo simpozij z naslovom Novi pogledi na Primoža Trubarja in njegov čas. O tvorcu našega knjižnega jezika so potekale razprave znanih izvedencev z raznih področij, ki so že znana dejstva o Primožu Trubarju obogatili z nekaterimi novimi ugotovitvami in spoznanji. Marko Štuhec je v svojem prispevku razmišljal o reformaciji in protestantizmu kot vrednotah v modernem zgodovinskega. Boris Golec se je vprašal, "kdo in od kod je bil pravzaprav Primož Trubar". Razmišljal je o "Trubarjevem novem rojstnem listu in njegovi popravljeni osebnosti izkaznici". Maja Žvanut je obravnavala vero, pobožnost in praznovanja na Slovenskem v 16. stoletju. Marko Kerševan je razmišljal o Trubarju v kontekstu evropske reformacije, Edvard Kovač pa o Primožu Trubarju kot slovenskem teologu. Nenad Vitorovič je govoril o političnih razsežnostih Trubarjeve misli, France M. Dolinar pa je razčlenil razmerja med Trubarjem in katoliško cerkvijo. Metoda Kokole je obravnavala glasbeno poustvarjalnost na Slovenskem v času Primoža Trubarja. Simpozij o Primožu Trubarju, ki ga je ob 500-letnici njegovega rojstva pripravilo Društvo slovenska matica, je bil zaradi novih pogledov predavateljev na osebnost in delovanje tvorca našega knjižnega jezika, njegovega pomena za sedanost in prihodnost slovenskega naroda in države zagotovo med bolj pomembnimi proslavljanji Primoža Trubarja v Sloveniji.

Jean-Marie Gustave Le Clezio dobitnik Nobelove nagrade za književnost

Francoški prozaist Jean-Marie Gustave Le Clezio je dobitnik Nobelove nagrade za književnost. Novico je v četrtek, 9. oktobra, sporočila Švedska akademija. Vest je povzela tudi Slovenska tiskovna agencija. Nagrado v višini deset milijonov kron oziroma milijon evrov bo lavreatu 10. decembra, na obletnico smrti ustanovitelja nagrade Alfreda Nobela (1833-1896), v Stockholmu izročil švedski kralj. Akademija je 68-letnega Le Clezia označila za "pisatelja preloma, poetske pustolovščine in čutne ekstaze, raziskovalca človeškosti onkraj in izpod vladajoče civilizacije". Lavreat bo poleg denarnega zneska prejel zlato medaljo in povabilo, naj predava na sedežu akademije v švedski prestolnici.

Jean-Marie Gustave Le Clezio se je rodil 13. aprila leta 1940. V angleščino je bilo prevedenih kakšnih ducat njegovih knjig. Njegova zadnja knjiga nosi naslov The Wandering Star: A novel. Le Clezio je bil letos v širšem krogu verjetnih dobitnikov Nobelove nagrade za književnost. Lani je to najvišje priznanje v svetu književnosti prejela britanska pisateljica Doris Lessing. Baza podatkov COBIB. SI navaja, da so bili v slovensčino poleg nekaj Le Cleziovih člankov prevedeni njegov roman Vesoljni potop (1981) ter knjigi kratke proze Mondo: samotni deček (1993) in Pomlad in drugi letni časi (2001).

Dobro obiskani knjižni predstavitvi v Gorici in Trstu

Janko Kralj-premalo poznana osebnost!

Bil je svečan večer v poklon velikemu človeku naše polpretekle zgodovine. Dolga desetletja ni bilo zanj prostora v uradnem zgodovinskega, še več, njegovo delo so načrtno blatili ter o njem pisali ideološke sodbje. Pa jim zgodovina ni dala prav. Z obširnimi raziskovalnimi delom Lučka Kralj Jerman z naslovom Janko Kralj, utišani in pozabljeni slovenski politik (1898-1944) je mozaik Slovencev v 20. stoletju končno popolnejši. Knjiga prinaša svežega zraku v slovensko zgodovinskega na podlagi številnih dokumentov, med katerimi so mnogi prvič objavljeni.

Lik pokončnega Slovenca in naslednega katoličana sta v Trstu v torek, 7. t. m., predstavila zgodovinarja prof. Peter Černič iz Gorice in prof. Tomaž Simčič iz Trsta, za založbo Družina je pozdravil dr. Matija Ogrin iz Ljubljane, večer je povezoval časnikar Ivo Jevnikar, glasbeni okvir so mu dali avtoričini vnuki, osrednja gostja pa je bila seveda Lučka Kralj Jerman, samo dan prej pa je bila sorodna in zelo dobro obiskana predstavitev pomembne publikacije v Gorici v Centru Lojze Bratuž, na kateri sta poleg avtorice, urednika založbe ter prof. Simčiča nastopila še zgodovinar mag. Renato Podberšič ter Marjan Terpin, ki je kot predsednik krožka Anton Gregorčič vodil večer.

Goriška predstavitev je bila dogodek zase, saj tako ganjlive pripovedi že dolgo nismo slišali, odkrila pa je za molčano osebnost in ponovno pokazala, da bi se človek tudi danes moral učiti iz zgodovine, česar pa žal ne moremo trditi. Polna Peterlinova dvorana v Trstu in komorna dvorana Centra Bratuž v Gorici sta avtoričino pripovedovanje spremljali v pazljivi tišini in spoštovanju do velikega primorskega rojaka in njegove družine, ki jo je tok časa tako

pokazala, da bi se človek tudi danes moral učiti iz zgodovine, česar pa žal ne moremo trditi. Polna Peterlinova dvorana v Trstu in komorna dvorana Centra Bratuž v Gorici sta avtoričino pripovedovanje spremljali v pazljivi tišini in spoštovanju do velikega primorskega rojaka in njegove družine, ki jo je tok časa tako

boko ljubeznijo do očeta in z neustavljivo željo po resnici ter nepristranski zgodovinski oceni. Poleg borbenosti je imel veliko srce in veliko politično intuicijo, med prvimi je svaril pred komunizmom, bil je velik človek, je podčrtala Kraljeva in prehodila očetove najpomembnejše življenjske etape. Dr. Anton Korošec mu je v Jugo-

Lučka Kralj Jerman (foto JMP)

Z leve v Gorici: Marjan Terpin, Renato Podberšič, Lučka Kralj Jerman, Tomaž Simčič in Matija Ogrin (foto JMP)

močno zaznamoval, da so postali simbol nekega obdobja. Njena beseda je bila prepredena z glo-

slaviji ponudil pot obetavnega politika, pa jo je odklonil in ostal zvest svoji zemlji in ljudem do

jezikovno in politično preživetje Slovencev. In ker se je soočal bodisi s fašističnim nasiljem bodisi s

komunističnim totalitarizmom in revolucijo, je njegova življenjska pot zelo zanimiva prav danes. Vsekakor dva dogodka, ki se ju bomo spominjali, knjiga pa mora najti pot med bralce, še posebej mlade, katerim avtorica polaga na dušo predvsem življenjsko modrost, da je edino Resnica tista, ki osvobaja in se brez duha ničesar dobrega ne da narediti!

MR - ZUT

Z leve v Trstu: Matija Ogrin, Peter Černič, Lučka Kralj Jerman, Tomaž Simčič in Ivo Jevnikar (foto IG)

Mednarodno zborovsko tekmovanje Srebrno priznanje za Bodečo nežo

Mednarodno zborovsko tekmovanje Citta' di Rimini, ki je bilo letos drugič organizirano v prestolnici italijanskega poletnega turizma, je gostilo tudi Vokalno skupino Bodeča neža - Vrh Sv. Mihaela. Mlade pevke so na tekmovanju pustile res dober pečat in s končnim tretjim mestom v kategoriji vokalnih skupin pripravile prijetno presenečenje. Tekmovanje, ki je potekalo v nedeljo, 12. oktobra, je bilo razdeljeno v več kate-

gorij, vse pa so bile mednarodno obarvane. V kategoriji vokalnih skupin, v kateri je tekmoval tudi vrhovski deklški sestav, so nastopili tudi filipinski, poljski, slovenski in italijanski zbori. Pod vodstvom Mateje Černic je vokalna skupina Bodeča neža - Vrh Sv. Mihaela osvojila tretje mesto za zboroma KHP Techniuv s Filipinov ter Laeti Cantores iz Cagliarija. Vrhovska dekleta je žirija ocenila s 84,8 točkami in sre-

brnim priznanjem mesta Rimini (samo prvovrščena zbor sta prejela zlato priznanje z izkupičkom nad 85 točk). Dekleta so predstavila pester in raznolik program, ki je vključeval delo Jaco-

busa Gallusa Confirma hoc Deus, sodobno stvaritev Salve Regina Javierja Busta ter slovenska avtorja Ambroža Čopija (Kaplja rose in bele ladje) ter Alda Kumarja (Tice).

Kratke

Začetek obnovitvenih del Narodnega doma pri Sv. Ivanu je še daleč

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec se je v spremstvu odv. Petra Močnika dopoldne sestal z deželnim ravnateljem za premoženje in splošne zadeve Francom Milanom in njegovima sodelavkama, ki sta v minulih letih že sledili vprašanju obnove Trgovskega doma v Gorici in Narodnega doma pri Sv. Ivanu. Prav glede slednjega je bila že zaskrbljujoča tišina, ki je sledila prvim predlogom o namembnosti nekdanjega pomembnega slovenskega središča pri Sv. Ivanu. Tržaški tajnik SSK Močnik in deželni svetnik Gabrovec sta z deželnim funkcionarjem Milanom obnovila postopke, ki so na osnovi zaščitnega zakona 38/01 privedli današnjo ruševino Narodnega doma v last Dežele FJK. Slovenske organizacije so pred letom dni že posredovale Deželi osnutek načrta in seznam dejavnosti, ki bi spadale v stavbo pri Sv. Ivanu. "Žal smo lahko danes le ugotovili, da se je postopek dejansko ustavil pri predlogu krovnih organizacij, saj pristojni deželni uradi niso še niti začeli z načrtovanjem obnovitvenih del", sta po sestanku poudarila Gabrovec in Močnik. "Žalostno je, da je Mirko Šapacapan že v osnutku finančnega zakona 2006 dosegel vključitev postavke v višini 1,7 milijonov evrov v treh letih, nato je bil poseg z odločilnimi glasovi tudi leve sredine črtan v fazi obravnave v deželni komisiji", je še dejal Gabrovec in spomnil na ostre časopisne polemike, ki so spremljale eno najbolj žalostnih poglavij in zamujeno priložnost v minuli deželni zakonodajni dobi. Svetnika Šapacapan je takrat posebej prizadelo dejstvo, da sta črtanje finančne postavke za Narodni dom podprla in utemeljila tudi slovenska svetnika in svetnica v takratnem deželnem svetu. Kljub črtanju imenske postavke pa se je Illyjeva uprava obvezala, da bo vendarle speljala predvidena obnovitvena dela. "Prišlo so volitve in stvari so šle v čisto drugo smer, kar pomeni da danes ni nobenega novega zagotovila", je še poudaril svetnik Gabrovec, ki bo že v prihodnjih dneh zaprosil za sestanek s pristojno deželno odbornico Savinovo. Trenutno je v večletnem načrtu deželnega urada za premoženje predviden začetek (!) načrtovanja obnovitvenih del šele v finančnem letu 2010, kar pa vsekakor ne nudi nobene garancije. Rakova pot označuje tudi postopek vračanja Trgovskega doma v Gorici, v katerega so se v nasprotju z vsemi javnimi zagotovili v zadnjem letu vselile še nove italijanske dejavnosti, kar seveda oži manevrski prostor slovenskim organizacijam. Deželni svetnik Igor Gabrovec in odv. Peter Močnik bosta ob enem sprožila vrsto pobud pri vseh pristojnih forumih, zato da se postopek vračanja Narodnega doma pri Sv. Ivanu nadaljuje s pospešenim ritmom in ob spoštovanju določil zaščitnega zakona.

Solidarnost in podpora pisatelju Borisu Pahorju

Ob žaljivih in grobih obrekovalnih obtožbah izrekajo podpisani tržaški občinski svetniki vso svojo solidarnost in podporo pisatelju Borisu Pahorju in ob enem pozivajo župana Dipiazza, naj ne naseda desničarskim provokacijam in naj čim prej podeli ugledno priznanje zaslužnemu someščanu, ki je s svojim bogatim literarnim opusom nedvomno veliko pripomogel k ugledu celotne tržaške kulture. / Iztok Furlanič, Igor Švab, Stefan Ukmar

Borisu Pahorju izraža solidarnost deželni svetnik Igor Gabrovec

Obrekovalno pismo proti prof. Borisu Pahorju, ki ga je podpisal tržaški desničarski skrajnež Giorgio Rustia, zaradi vsebine in tona že samo opredeljuje avtorja in kot tako ne bi bilo vredno niti vrstice komentarja. Vseeno pa ne moremo molčati, saj gre pismo razumeti kot člen črne verige, ki v zadnjem obdobju vse bolj duši naše mesto. Dan za dnem se množijo fašistični napisi in nacistični simboli po mestnih zidovih, na Krasu pa niti ne štejemo več oskrnutjenih spomenikov odporniškemu gibanju in pomazanih dvojezičnih napisov. Da nič ni slučajno, nam daje sklepati tudi zadrega tržaške občinske uprave. Slednja nerazumljivo zavlačuje z že napovedano podelitvijo posebnega priznanja uglednemu pisatelju, ki je zaradi lastne kulturne in etične veličine zaslužno zaslovel po vsej Italiji in še prej v Evropi. Župan Roberto Dipiazza naj zato prekine že dovolj razvidno stopnjevanje napetosti z jasno in nedvoumno gesto: pisatelju Borisu Pahorju naj lastnoročno takoj podeli častno priznanje, ki mu pripada. Naj se župan Dipiazza ne boji skrajnežev "s slamnatim repom", ki so nedvomno prisotni tako v mestni palači kot tudi izven nje.

Table na novem avtocestnem odseku na vzhodnem Krasu naj bodo dvojezične!

Torkova seja (7. t. m.) na prefekturi je le potrdila, če je bilo to sploh še potrebno, zapletenost in politično težo vprašanja vidne dvojezičnosti na avtocesti in izven nje. Seja, seveda pomembna, koristna in zanimiva, pa ni privedla do nobenega jasnega stališča ali sklepa. Skrajšnje soglasje je dosegel le predlog, ki ga je zagovarjal tudi prefekt, o ponovni vzpostavitvi dvojezičnih napisov za Trebče in Padriče, tako kot je veljalo že pred izglasovanjem zaščitnega zakona. S tem se ni strinjal edinole tržaški župan, ki je ponavljal potrebo po sprejetju načela "homogenosti" pri obravnavanju vseh napisov na vzhodnokraškem odseku in, si predstavljam, naposled vzdolž vse avtoceste vsaj do Ronk oz. na območju, ki ga zaobjema zaščitni zakon. Z njim bi se lahko strinjal, ko bi potrebo po homogenosti tolmačili v pozitivnem smislu, in sicer da zaradi trebensko-padriških napisov že danes sprejmemo dvojezičnost tudi za ostalo toponomastiko. Mestni župan pa je kriterij homogenosti uporabljal za utemeljevanje "začasne" enojezičnosti za obe navedeni vasi. To bi se zgodilo v pričakovanju podpisa in objave Tondovega odloka, ki ga je potrdil sam tržaški župan, da bo Tondov odlok, kar zadeva Trst, preprosto ratificiral sklep paritetnega odbora, ki je torej za območje predmet tokratnega spora že predvideval dvojezičnost, in to s hvalevrednim soglasjem tržaške mestne uprave. Tržaški župan je dejal, da zaščitni zakon dosledno spoštuje in da bo tako tudi v prihodnje. Isto mora, seveda, veljati za vsakogar v vsaki pravni državi. Kakšen smisel ima potemtakem postavitev novih enojezičnih tabel, ki jih bo čez nekaj tednov ali kvečjemu mesecev obvezno potrebno zamenjati z dvojezičnimi? Kako naj državljanom-davkoplačevalcem upravičimo že danes predvidljiv dvojni strošek in vezane nevšečnosti? Kako bi v tem primeru ravnal vsak dober, pošten in moder hišni gospodar? / Igor Gabrovec, Deželni svetnik FJK

BARKOLANA Jubilejna 40. izvedba

Spet je slavila Alfa Romeo

Praznik morja in vetra je tudi letos privabil kar 1912 posadk, za večino katerih je bila Barkolana predvsem običajna priložnost za

sproščeno prijateljsko druženje sredi zaliva. Taisti nedeljski jadralci so na krovu svojih ladij, morda tudi večjih jadrnic, tudi letos sledili scenariju, ki

se že več let zapored piše svojevrstni regati. Slovenskemu jadralcu Mitji Kosmini ni uspelo niti tokrat ukaniti favorita, jadrnico Alfa

Romeo. Maxi Jena je potegnila krajši konec in bila na cilju druga, potem ko je čez celo regato kazalo, da bo slovenski posadki tokrat vendarle uspelo prekositi vse ostale.

Na startu skorajda ni bilo vetra in take okoliščine so bile nedvomno primerne za večje jadrnice. Kosminova Maxi Jena je tokratno jubilejno Barkolano dobro začela in pri prvem obratu je presenetljivo vodila kar z 10-minutno prednostjo. Na drugem regatnem polju pa se je Kosmina nekajkrat uštel in si tako usodno zapravljal prednost. Na zadnjem regatnem polju je Alfa Romeo prehitel Maxi Jeno in gladko zmagal: novozelandsko moštvo je tudi tokrat dokazalo, koliko lahko učinkuje velikost jadrnice na končni izid regate.

Foto D&M

DOLINA 130-letnica delovanja

Okrogli jubilej Slovenskega kulturnega društva Valentin Vodnik

Kako je mogoče strniti v tridnevno praznovanje zgodovino nekega društva, ki je staro celih 130 let? Nedvomno bi znali na to vprašanje gladko odgovoriti člani in predstavniki Slovenskega kulturnega društva Valentin Vodnik iz Doline: domače društvo, ki je nastalo daljnega leta 1878, bo namreč prihodnji teden proslavilo svoj visoki jubilej z nizom srečanj in prireditve, s katerimi bodo organizatorji globoko segli v preteklost društva in v njegovo izročilo, ki je v več kot stoletni zgodovini pripomoglo k utrditvi

slovenske zavesti in kulture tako med Dolinčani kot tudi v širši brežanski okolici.

V sredo, 22. oktobra, bo ob 20.30 v društveni dvorani kulturni večer domače ustvarjalnosti v režiji Nerine Švab. Ob tej priložnosti bodo dolinske žene poklonile društvu moško in žensko narodno nošo, ki so ju sešile domačinke. Predstavili bodo tudi koledar za leto 2009, kateremu je fotografije prispevala Mirna Viola: v njih je umetnica ovekočevala Dolinčanke, ki se po vasi sprehajajo v starodavnih oblačilih. V petek, 24. oktobra, bo ob 20.30 v društ-

veni dvorani predstavitev že omenjene fotografske publikacije Stoletje dolinskega vsakdana, ki

Foto Mirna Viola

so jo uredili Robi Jakomin, Borut Klabjan, Vojko Kocjančič, Dejan Kozina in Klara Vodopivec, in knjige o društvenem praporu z naslovom Zastava bralnega in

zbrane v knjigi Stoletje dolinskega vsakdana: povečavo fotografij je uredil Robi Jakomin. Osrednja proslava 130-letnice delovanja domačega društva pa bo v nedeljo, 26. oktobra, ob 15.30, v Centru za promocijo in pokušnjo tipičnih izdelkov Dolga Krona Dolina. Slavnostni govor bo imel Vojko Kocjančič, nastopila bosta še MoPZ Valentin Vodnik pod vodstvom Anastazije Purič s programom, ki bo posegel v bogato društveno in domačo pevsko zakladnico, in prijatelj MePZ Kulturnega društva Radiše iz Koroške.

IG

Slovenski visokošolski sklad Sergej Tončič

Razpis štipendij

Slovenski visokošolski sklad Sergej Tončič razpisuje natečaj za dodelitev štipendij za akademsko leto 2008/2009: - štipendijo v znesku 1500 evrov za študentko - študenta visokošolskih zavodov, ki se izobražuje za poučevanje na osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom v Furlaniji Julijski krajini; prošnji je potrebno priložiti potrdilo o dokončani višji srednji šoli s slovenskim učnim jezikom, potrdilo o vpisu na ustrezno fakulteto ali fotokopijo indeksa

(univerzitetne knjižice) ter morebitno dokumentacijo o izkušnjah pri delu z otroki in o opravljenih izpopolnjevalnih tečajih.

- štipendijo v znesku 1500 evrov za študentko - študenta, ki pridobiva specializacijo za poučevanje na višjih srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom v Furlaniji Julijski krajini po podiplomskem programu SSIS; prošnji je potrebno priložiti potrdilo o opravljenih izpitih na dodiplomskem študiju, potrdilo o vpisu v drugi letnik in

morebitno dokumentacijo o doseženih priznanjih; - štipendijo v znesku 1500 evrov za študentko - študenta, ki se izobražuje po dodiplomskem programu Fakultete za šport v Republiki Sloveniji - štipendijo Sklad podeljuje v sodelovanju z zvezo ZŠSDI; prošnji je potrebno priložiti potrdilo o dokončani višji srednji šoli s slovenskim učnim jezikom, potrdilo o vpisu na ustrezno fakulteto ali fotokopijo indeksa (univerzitetne knjižice) ter morebitno dokumentacijo o delovnih izkušnjah na športnem področju v sodelovanju z društvi, ki jih zastopa ZŠSDI. V skladu s statutom Sklada morajo prosilci imeti stalno

bivališče ali biti rojeni v Furlaniji Julijski krajini. Interesenti naj prošnji priložijo fotokopijo osebnega dokumenta, družinski list in davčno prijavo vseh družinskih članov; navedejo naj tudi podatke o drugih prejetih štipendijah. Dokumentacijo naj prosilci pošljejo v zaprti ovojnici najkasneje do 21. novembra na naslov: SLOVENSKI VISOKOŠOLSKI SKLAD SERGIJ TONČIČ, ulica Ginnastica 72, 34142 Trst. Za dodatne informacije se interesenti lahko obrnejo na člana odbora Iztoka Pečarja (iztok.pecar@gmail.com) in Barbaro Zlobec (barbara_zlobec@hotmail.com).

STRANKA SLOVENSKA SKUPNOST Tiskovno srečanje

V pričakovanju pokrajinskega kongresa

Tržaška komponenta stranke Slovenska skupnost je na tiskovni konferenci, ki je bila v ponedeljek, 13. oktobra, predstavila program rednega pokrajinskega kongresa, ki bo v soboto, 18. oktobra, ob 16. uri v občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu.

Izbira lokacije kongresa ni naključna, a nekako sledi že utečeni tradiciji, po kateri kongresi potekajo v občinah, ki bodo v bližnji prihodnosti prestale pomembne volilne preizkušnje: v brežanski občini bodo namreč prihodnje leto izvolili novega župana. Pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik je opozoril, da je bil zadnji kongres SSK na Tržaškem pred tremi leti, in obrazložil, da bodo na tokratnem srečanju sprejele nekatere novosti v zvezi s statutom tržaške sekcije glede spremembe imena stranke (ohranjen bo le slovenski naziv brez italijanske različice) in razširitve baze pokrajinskega sveta na vse iz-

voljene predstavnike po vzoru goriške sekcije. "S tem želimo ponuditi možnost dejanskega udeleževanja članom, ki so izraz teritorija", je pojasnil Močnik in se

dejanski položaj na deželni ravni zaskrbljuje: predsednik deželne uprave Renzo Tondo ni še podpisal odloka o vidni dvojezičnosti (Močnik je dodal, da tega ni

Andrej Berdon, Peter Močnik in Sergij Mahnič (foto IG)

nato poglobil v analizo sedanjega položaja, "ki je za stranko dober, za slovensko manjšino pa slab". Ob uspešnem podvigu SSK na nedavnih deželnih volitvah ni mogoče prezreti dejstva, da je

storil niti njegov predhodnik Illy, birokratska zavlačevanja v zvezi z zaščitnim zakonom pa so neposredno povezana s kleste- njem sredstev za našo manjšino, na katero negativno učinkuje tu-

di racionalizacija šolskega ustroja. Italijanska država namreč ne upošteva dejstva, da so njeni odnosi do manjšine normirani na podlagi mednarodnih sporazumov, ki so zanj obvezujoči.

Pokrajinski tajnik je glede odnosa z Demokrasko stranko dejal, da bo treba obstoječi dogovor o sodelovanju nadgrajevati predvsem v luči občinskih volitev, ki bodo prihodnje leto v Dolini, Zgoniku in na Repentabru. Močnik je hkrati dodal, da bo treba podkrepiti tudi stike z javnimi upravami in gospodarskimi dejavniki v Sloveniji ("Včasih imajo Italijani boljši odnos s slovensko stranjo kot mi zamejci"), notranji ustroj manjšine pa bo moral v prihodnje sprejeti izziv enotnega predstavnika, ki bi nastal na podlagi demokratičnih volitev.

V svojem posegu se je Močnik dotaknil še problema teritorija, v zvezi s katerim so prizadevanja tržaške pokrajine ostala pod pričakovanji, kar bo lahko v prihodnje morda načelo celo koalicijske strategije SSK. Glede teritorija se SSK vedno drži svojega neomajnega načela: zemlja pripada tistemu, ki je in bo zanj skrbel.

IG

Rožnovenska procesija v Barkovljah Starodavna pobožnost je tudi letos uspela

Prvo nedeljo v oktobru je v Barkovljah tradicionalna procesija v čast rožnovenske Matere Božje; pobožnost sega v leto 1855. Takrat je v obmorski vasi razsajala kolera. Po vneta molitvi rožnega venca je Marija ustavila smrtonosno kolero. V zahvalo so Barkovljani obljubili, da bodo priredili procesijo in nosili Marijin kip ob obali. To se obnavlja preko 150 let. Tudi letos je procesija rožnovenske ali po domače roženkranske Matere Božje res uspela in k temu je tudi botrovalo lepo vreme. Ob osmih zjutraj je bila sv. maša. Daroval jo je g. Aleksander Osojnik. Med mašo je pel domači zbor, ki ga je vodil Ladi Vodopivec. Pri orglah je bil maestro Giuseppe Zudin. Maši je sledila procesija, ki se je vila ob morju. Kip so spremljale

bele in pisane barkovljanske noše in res lepo število vernikov. Med procesijo je igrala godba s Proseka, ki ima v svojem repertoarju veliko Marijinih pesmi. Vsako leto se sprejeto ustavi pri barkovljanskem vodometu, kjer mašnik moli za Barkovljane in vse prisotne. Pevci nato zapojejo pesem Marija skoz' življenje. Po koncu obreda se vsi napotijo na sedež barkovljanskega društ-

va, kjer jih čaka prigrizek. Naj dodamo še to, da je bil tudi letos Marijin kip bogato ovenčan. Za to delo so poskrbele nekatere domačinke pod vodstvom gospe Eve Scheimer. Veliko truda je bilo za "štjerkan-

Barkovljani se moramo zahvaliti Davidu Chersicli in njegovim prijateljem – strežnikom, ki so pomagali v cerkvi in pri vodstvu procesije. S skupnimi močmi in dobro voljo je tudi letos procesija uspela v

IG

Foto Kroma

je" in likanje noš in rut. Za to delo sta poskrbeli gospe Emi in Milvia.

veselje prisotnih in vseh, ki so zanj delali in se trudili.

VP

S 1. strani Treba bo...

Predsednik SSO Drago Štoka pa je svoj poseg osnoval na nespoštovanju mednarodnih obveznosti (kot je npr. Londonski memorandum iz leta 1954), s katerimi je Italija sprejela negovanje specifičnosti manjšin na svojem teritoriju. "Italija enostavno enači manjšince z ostalimi prebivalci, kar ni prav". Ostaja zato možnost nastopa pri pristojnih evropskih forumih: tako bo slovenska manjšina v Italiji tudi pomagala italijanski manjšini v Sloveniji in na Hrvaškem, ki utegne zaradi politike italijanske vlade izgubiti trideset odstotkov dosedanjih sredstev. Štoka je sklep svojega posega namenil Sloveniji, ki bo morala do domicilne države, v

kateri prebiva njena manjšina, nastopiti odločneje kot doslej. Predsednika krovnih organizacij sta novonastalo situacijo že orisala predsedniku RS Danilu Türku, predsedniku vlade Janezu Janši in zunanjemu ministru Dimitriju Ruplu: slovens-

no v Sloveniji in na Hrvaškem. Največje breme glede načrtovanja ustrezne strategije pa bo slonelo na naših ramenih. Deželni tajnik stranke Slovenska skupnost Damijan Terpin je na tiskovnem srečanju izrazil prepričanje, da bomo morali v

novico o krčenju sredstev označil kot "vojno napoved slovenski manjšini". Ker pa politika temelji na spretnem snovanju vez in diplomatskih stikov, Terpin pričakuje dialog tudi s predstavniki italijanske vlade, pri čemer lahko manjšinci računamo na podporo predstavnikov mešane skupine v italijanskem parlamentu (kjer sedijo poslanci drugih narodnih manjšin), pa tudi Demokrasko stranke.

V zvezi s to zadevo se je oglasilo tudi društvo Edinost, ki je v sporočilu za javnost opozorilo na dosedanje napačne korake naše manjšine, med katere gre nedvomno uvrščati zaščitni zakon. Znatel delež krivde za današnji položaj manjšine nosita tako krovni organizaciji kot tudi RS, ki ni nikoli opozorila Italije, naj spoštuje obveznosti Osimskega sporazuma.

Drago Štoka, Tamara Blažina in Rudi Pavšič (foto Kroma)

ka manjšina pa bo morala strniti vrste tudi z italijansko manjši-

prihodnje snovati močnejše, celo hujše politične poteze, saj je

Obvestila

Sestre iz Sv. Križa pri Trstu vabijo v soboto, 18. oktobra, na romarski izlet v Kočevje in širšo okolico z zanimivo zgodovinsko preteklostjo in lepoto narave. Avtobus bo odpeljal izpred cerkve v Bazovici ob 6.10, s trga Oberdan ob 6.30, iz Sesljana ob 6.45, iz Sv. Križa ob 6.50, s Proseka ob 6.55 in z Opčin ob 7. uri. Stroški romarskega izleta znašajo 42 evrov. Za vpis in dodatne informacije tel. št. 040

220693 oz. 3479322123. Zaradi časovne stiske pohitite z vpisom.

Društvo MOSP, Slovenska mladinska pastorala in ZCPZ organizirajo mladinsko mašo ob začetku šolskega, študijskega in delovnega leta, ki bo v soboto, 18. oktobra, v Marijanišču na Opčinah. Ob 16. uri spoznavne igre in duhovna misel, ob 16.30 delavnice, ob 17.15 priprava na mašo. Ob 18. uri bo sv. maša. Sledi zakuska. Vabljeni srednje- in višješolci, mladi v poklicu in mlade družine.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

REVIJO ZBOROV OPENSKE DEKANIE

sobota, 18. oktobra, ob 20. uri
cerkev sv. Jakoba v Trstu

DSI Prvi večer letošnje sezone

Koroška ustvarjalnost v Peterlinovi dvorani

Prvi večer letošnje sezone Društva slovenskih izobražencev je ponovno potrdil trdno vez, ki veže koroške Slovence s tržaškim zamejstvom.

Prireditelji so namreč v Peterlinovo dvorano povabili nekatere protagoniste pobude Koroški kulturni dnevi na Primorskem, ki je letos doživela 13. izvedbo. Kot sta uvodoma poudarila predsednik DSI Sergij Pahor in predsednik Krščanske kulturne zveze iz Celovca Janko Zerzer, je primorsko - koroška naveza starejša od samih kulturnih dnevo, ki jih Primorci in Korošci prirejajo izmenično v Avstriji in Italiji.

Koroško ustvarjalnost sta tokrat v Trst pripeljala slikarka Simona Ana Krajger in pesnik Stanko Wakounig. Umetnico, katere dela so krasila stene Peterlinove dvorane, je v prvem delu večera predstavila kritičarka Pepca Weiss. Weissova je slikarko označila za vsestransko kulturnico, ki goji različne umetniške zvrsti, glasbo, scenografijo, gledališče in lutkarstvo. Kritičarka je svojo predstavitev mestoma prekinjala, da bi Krajgerjevi postavljala nekaj vprašanj v zvezi z njenim ustvarjanjem. Izvedeli smo

Pepca Weiss in dodala, da se umetnica pri svojem snovanju rada poslužuje arhaičnih oblik, katere uprizarja s prizmo pozitivnih barv, pretežno rumene, oranžne in rdeče. Iz del Simone Krajger izžarevajo tako pozitiven odnos do življenja, ljubeznivost in toplina do sočloveka: čustvo in zanos do kulture služita umetnici predvsem kot prehod do etične in socialne prenov. Čeprav je Krajgerjeva zasnovala svoja dela v skladu s sodobno abstraktno tehniko, ohranjajo njene slike različnih velikosti dobršno mero povednosti, zaradi česar so gledalcu še toliko bolj prijazne.

Drugi del večera pa je zasnovala družina Wakounig. Oče Stanko je s sinovoma Samom in Mirom ob branju lastnih verzov predstavil občinstvu Peterlinove dvorane intimno okolje koroškega miljeja, v katerem je slovenska beseda sirota, ki ne nehno išče tople koticke, kjer bi se lahko segrela. "Kot učitelj in vodja Prosvetnega društva Danica sem v toliko letih delovanja žalostno opazoval, kako je naše domače besede vedno manj", je dejal Stanko Wakounig in opozoril na dejstvo, da se slovenska manjšina na Koroškem v takih okoliščinah ne

Družina Wakounig (foto IG)

tako, da se slikarka najraje poslužuje platna, na "katerega prelilim svoja čustva", ki se tesno vežejo s čutom za kulturo. Simona Krajger namreč jemlje doživljanje kulturnega izročila in sedanjih ustvarjalnih tokov kot steber človeštva. "Kultura je srčna stvar in zato nas ne prese- neča, da je na nekaterih delih nocojsnje razstave upodoblje- no ravno srce", je obrazložila

bo mogla razvijati. Velik delež krivde za današnji položaj koroških Slovencev gre naložiti na dejstvo, da so rojaki po podpisu Državne pogodbe izgubili obvezno dvojezično šolo. Pritisk asimilacije in nenaklonjena politika ter vrvež sodobnega sveta so tako že pred časom načeli pristnost koroškega podeželja, ki je bilo nekoč slovensko.

IG

Einsiedeln, 28. september 2008

40-letnica Slovenske misije

V nedeljo, 28. septembra 2008, je bilo v Einsiedelnu zelo svečano in veselo - slavili smo 40. obletnico Slovenske misije. Gre za tradicionalno prireditev, ki jo vsako leto organizira Slovenska misija - vseslovensko jubilejno romanje slovenskih rojakov iz Švice, kneževine Liechtenstein, so-

tudi molitev, ki jo verniki molijo, ko se spominjajo tega trpljenja". V lepem sončnem dnevu se nas je na pot odpravilo 60 Slovencev, vodili sta nas dve nuni. To je bila istočasno tudi priložnost, da se zahvalimo sestri Aureliji, ki je praznovala visok življenjski jubilej - 80-letnico in živahno vodila pevski zbor v cerk-

ti križvega pota, so lahko od 10.45 do 11.45 opravili spoved.

Slovesna sveta maša

Dopoldansko srečanje se je nadaljevalo s slovesno sveto mašo, ki se je začela ob 12.15 v prenovljeni baročni baziliki v Einsiedelnu. Mesto se že leta uvršča med najbolj poznana romarska središča v Evropi. Pa tudi sicer to mesto radi obiskujejo številni Švircarji in turisti, predvsem zaradi prelepe narave, jezera in nepovnljivih pejsažev. Mnoge pa, zaradi njihove pobožnosti, privablja predvsem cerkev, v kateri je znana Črna Marija. Z veseljem nas je sprejel tudi naš duhovnik David

David Taljat in Branko Zupanc na bogati prireditvi

sednje Predarlske v Avstriji, Nemčije in mogoče še od drugod. Vsi, ki smo se udeležili te proslave, smo tako nehote postali del te naše "štiridesetletne zgodovine".

Datum 21. avgust 1968 je zgodovinski. "Na prvem romanju švicarskih Slovencev v Einsiedeln pred štirimi desetletji je bilo po zaslugi p. Fidelisa Kranerja v zemljo položeno seme. Danes je iz njega zrastle veliko drevo. Menjujejo se generacije, vsako leto prinaša kaj novega. Nekateri so zvesti od začetka, drugi odhajajo, tretji prihajajo. Slovenska misija pa ostaja - Bog ve, koliko časa še, a dokler je, je tu za vas". Ker je torej od tega datuma minilo že polnih štirideset let, smo ta dan še posebej slovesno praznovali.

Križev pot Slovencev v Einsiedelnu

V nedeljo zjutraj smo se zbrali ob 10.30, z namenom, da se udeležimo svetega križvega pota. "Križev pot (latinsko Via crucis) je likovna upodobitev Jezusovega trpljenja od trenutka, ko ga je Poncij Pilat

vi. Križev pot je sestavljen iz 14 slik, ki imajo predpisano vsebino in jih imenujemo postaje križvega pota. Postaje, kot jih poznamo danes, so nastale v 17. stoletju. V prelepem okolju nas je vse skupaj povezovala predana molitev, občutek povezanosti, in to ne le v jezikovni enosti (slovenstvu), ampak tudi v enosti z Bogom.

Križev pot nam daje tudi tisti posebni občutek, da je celo naše življenje neko posebno romanje, da smo vsak dan na Božji poti, da je vsak dan življenja pravzaprav "darilo" in da ga je zato treba dostojno živeti. Križev pot v soncu pa daje še poseben občutek, da je božja luč stalno okoli nas, da nas vsak dan vodi in da je dominantna naše vsakdanjosti. Vsi tisti, ki so govorili o smrti, so vedno govorili o luči... In ta luč je bila v Einsiedelnu veličastna in nam je dala priložnost, da smo za uro in pol pozabili na vsakdanje delo, na probleme in vse drugo in da smo se osredotočili samo nase, na duhovno dimenzijo

Taljat - predvsem zaradi dveh svojih pomembnih jubilejev - letos praznuje 40 let starosti in 15 let dela v cerkvi. Najprej nam je zaželel dobrodošlico in dal nato besedo Dr. Francu Krambergerju, mariborskemu nadškofu, ki je sem pripotoval prav zaradi tega dogodka. V izredno lepi cerkvi so tudi njegove lepe besede, ki nam jih je namenil, delovale na prav poseben, vzvišen način. Ob tem verskem dogodku se mi nehote pojavi nekakšna primerjava s Slovenci v Švici - parafraziram: Prav Cerkev je tista, ki je povezala Slovence po vsem svetu, in tudi v Švici, in poskrbela za to, da ne izgubimo korenin, da se družimo in verujemo v Boga. Da se srečujemo pri maši, da se trudimo, da si pomagamo, in da gremo naprej. "Vi ste sol zemlje", je povedal nadškof in to še do-

obsodil na smrt, do trenutka, ko ga mrtvega položijo v grob. Križev pot je poleg tega

življenja, na Boga in na križev pot. Tisti, ki se niso želeli udeležiti

datno dopolnil z besedami: "Luč ni namenjena sama sebi, luč naredi vsako stvar vid-

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Francoski film in Paul Auster

Res se včasih naključjem ne morem načuditi. Ponovno si želim odkrivati, kakšen je svet mladostnikov. Tokrat preko filma, pravzaprav dokumentarca, o katerem sem pred nekaj dnevi prebrala v italijanskem tisku. "Zlata Palma v Cannesu, čisti biser, tak, kakršen bi bil potreben tudi v Italiji" - oznaka vzbuja radovednost. V originalu "Entre les murs", v italijanskem prevodu direktno povedno: "La classe", razred, običajni razred trinajst- in štirinajstletnikov, običajni obrazi francoske *mixité*, multietnične sestavljenke, kjer sošolec ni kak Francois ali Pauline, pač pa veliko pogosteje Souleyman, Mezut, Khoumba, Fayad, Hadia. Nižja srednja šola pariškega predmestja, tistega, ki ga pravzaprav nihče zares ne pozna, ker mediji predstavljajo le njegovo problematičnost. Zgodba filma je zelo preprosta: življenje enega razreda in njegovega razrednika, profesorja francoščine. Dve uri izključno med šolskimi zidovi. V nekaterih trenutkih se ti zdi, da se dušiš. V žolčnih besednih napadih, v besednem dvo-

med neskončno razvlečenim sestankovanjem v zbornici izrečen tudi stavek "ne moremo zavzeti vloge, ki jo ima družina", kar je gotovo res, in vendar sem prepričana, da se sama šola premalo zaveda vloge, ki jo lahko odigra v življenju osebe, ki se levi v odraslost. Kot seveda družba ne zna valorizirati šole, ker se enostavno ne zaveda njenega pomena. Zamislimo se: vsak od nas se verjetno živo spominja vsaj enega stavka, ki mu ga je kak profesor namenil morda pred dvajsetimi, tridesetimi, štiridesetimi leti. Koliko kakih "iz tebe ne bo nič" je bilo izrečenih, koliko pa spodbudnih besed?

Profesor iz filma skuša z nalogo "Avtoportret v besedi" izveči iz vsakega to, kar ga označuje, to, v čemer se prepozna. Morda afriško pripadnost, značajsko lastnost, glasbeni okus ali enostavno nezmožnost ubesedenja nečesa, česar še sam ne znaš definirati: "Kaj naj sploh napišem? Naše življenje ne more biti nikomur zanimivo. Kaj pa naj napišem, da jem, hodim v šolo in se potem spet vračam domov? Saj vsi pravijo, da je naše življenje neumno".

Sinoči pomislim na ta izrečni občutek neznanimosti lastnega življenja. Spet ta beseda: naključje. Po TV intervju znanemu ameriškega pisatelju Paulu Austerju. Doma imam kje skrito njegovo zbirko kratkih zgodb "True tales of American life" izpred nekaj let. "Vsaka družina ima svojo zgodbo, vsakdo ima svojo zanimivost. Sploh ni potrebno kako potovanje, posebno dejanje ali kaj večjega. V spominu ostanejo drobci nečesa: okusi, pogledi, podobe, vonjave. Vsak posameznik je zanimiv. O tem sem prepričan in o tem pišem".

no in omogoča življenje. Kdor izgubi vero, izgubi luč". David Taljat je naš dušni pastir v Švici in je vedno ob nas in prav zaradi tega smo mu vsi še posebej hvaležni. Iz-

skorajda "nebeško petje" je polepšalo celodnevno dogajanje. Kulturna prireditev, ki jo je prav mojstrsko vodil naš David Taljat, se je začela z

Podpredsednik Svetovnega slovenskega kongresa, g. Tomaž Pavšič, je prišel iz Slovenije prav za to "slavje". Povedal nam je, da si je že dolgo želel priti k nam in da je ve-

rekel je tudi besede, da "smo rojaki, povezani med seboj, ne samo kot Slovenci, ampak kot kristjani", in prav to smo v cerkvi v Einsiedelnu resnično vsi občutili!

Kosilo v Dorfzentrumu je bilo tudi priložnost za medsebojno prijateljsko druženje, predvsem s tistimi, s katerimi se ne srečujemo tako pogosto, pa jih vedno znova zelo radi vidimo. V isti dvorani je popoldne potekala tudi slavnostna kulturna prireditev, ki so nam ga pripravili gostje iz Slovenije - koncert pevskega zbora župnije Sv. Jožefa Delavca iz Idrije pod vodstvom Stanke Močnik. To je bil njihov, kot so sami povedali, prvi veliki nastop zunaj Slovenije. Po tem, kar smo slišali, sem prepričana, da to ni bil njihov zadnji nastop v tujini. Njihovo ubrano,

Zdravljico. Nato pa smo z veseljem prisluhnili koncertu pevskega zbora župnije Sv. Jožefa Delavca iz Idrije in se ob tem petju vsi spominjali naše domovine. Spored koncerta je bil izredno bogat in lep. Seveda pa je bilo treba slovesno obeležiti tudi naš jubilej, predvsem, kako je minilo teh 40 zgodovinskih let. Poslušali smo nagovore: župnika Davida Taljata, g. Branka Zupanca ("Slovenska misija je tudi prispevala k ohranjanju jezika in slovenske skupnosti"), vršilca dolžnosti veleposlanstva v Švici, g. Marka Schmidta, narodnega ravnatelja za migrante v Švici, kateremu je Dr. Urs Köppel dolga leta nacionalni direktor, ki je vodil cerkveni urad za tujce "Migratio" - predal to dolžnost, in ga. Luisa Capilla, referentka za migrante v generalnem vikariatu v Zürichu.

sel, da se mu je ta želja letos končno uresničila. Predstavnica nas Slovencev, Slavica Amrein, pa je povedala: "Veliko lepega smo že doživeli skupaj!" in prav ta stavek, je na neki način postal moto tokratnega druženja, ne samo v Einsiedelnu, ampak tudi druženja Slovencev v Švici in po svetu. V svojem govoru je naštel in se spomnila vseh patrov in sester, ki so sodelovali ali sodelujejo z Misijo v Švici. Vsi pa smo občutili in izrazili hvaležnost za vse, kar je bilo do sedaj narejeno, nato pa smo vsi nazdravili kar trema 40-letnikom - našemu župniku Davidu Taljatu, jubileju Slovenske Misije in vsem tistim, ki so z dvignjeno roko potrdili, da so tudi sami v Švici že točno 40 let - "Kolikor kapljic, toliko let..."

Dr. Eva Dimčovski
Združenje ženevskih Slovencev

Država prevzela neomejeno jamstvo za vse vloge v bankah

Zapleti pri sestavljanju programa nove vlade RS

V Sloveniji se delovanje politike zdaj najbolj kaže pri oblikovanju organov nove izvršilne oblasti, ukrepah za obvladovanje težav in zapletov na monetarnem, finančnem in bančnem področju, ki so odsev in posledica finančne in bančne krize v ZDA, ter v ukrepih, ki jih sprejema vlada Janeza Janše pred koncem svojega mandata. V sredo, 15. oktoba, je bilo ustanovitveno zasedanje nove sestave parlamenta, na katerem so izbrali novega predsednika in tri podpredsednike, ki odražajo številčno razmerje med političnimi strankami, zastopanimi v državnem zboru.

Sočasno med strankami nove koalicije potekajo posvetoovanja o možnih ministrih in resorjih v vladi, ki jih bodo prevzeli politiki iz stranke Socialnih demokratov, stranke Zares in LDS. O imenih še ni veliko znanega. Zanesljivo je le, da bo premier nove levosredinske vlade Borut Pahor, pomembni mesti pa naj bi dobila tudi predsednika strank Zares in LDS, Gregor Golobič in Katarina Kresal. Stranke prihodnje vladne koalicije zelo intenzivno sestavljajo koalicijsko pogodbo, to je dokument o programu in usmeritvah vlade. Skupine politikov in izvedencev iz treh strank so zasnovale veliko predlogov in pobud za razvoj Slovenije v naslednjih štirih letih, vendar do pravega soočanja med strankami o njihovih programih še ni prišlo. Borut Pahor, najbolj verjetni predsednik nove vlade, se v programu Socialnih demokratov, stranke, kateri predseduje, zavzema za hitre reforme zdravstva, dopolnitev pokojninskega

sistema, davčne olajšave v korist revnih Slovencev, nadaljevanje pogajanj s Hrvaško na podlagi izhodišč vlade Janeza Janše, pa tudi za zaustavitev širjenja univerzitetnih ustanov v Sloveniji. Sodeč po zatrjevanjih Boruta Pahorja, bo nova vlada najprej razveljavila visoke odpravnine, denarna nadomestila in druge finančne ugodnosti, ki jih imajo nekdanji poslanci, ministri, člani nadzornih svetov v podjetjih in gospodarskih družbah, direktorji na raznih področjih in nasploh funkcionarji v Sloveniji. Najbolj verjetni predsednik

Umirjena stališča Boruta Pahorja, zlasti njegovo nasprotovanje "čistkam" kadrov, ki jih je zaposlila prejšnja vlada, pa mnenje, da bo morala nova vlada pri reševanju najpomembnejših zadev v Sloveniji sodelovati tudi z opozicijsko Slovensko demokrasko stranko, ki jo vodi Janez Janša, so povzročili očitke in kritike, objavljene v nekaterih časnikih. O Borutu Pahorju je kritično pisala Mladina, politični analitik prof. Vlado Miheljak pa je v Dnevniku objavil kolumno s pomenljivim naslovom Združena lista Pa-

Borut Pahor

nove vlade v nastopih za javnost ponavlja, da ne bo dovolil menjav sposobnih in dobrih funkcionarjev, ki jih je zaposlila prejšnja vlada. O statusu in delovanju javne RTV Slovenije Borut Pahor meni, da bi jo morali preoblikovati po modelu radiotelevizijske ustanove BBC v Angliji. Ob tem navajamo, da je BBC bila ustanovljena leta 1922, v njej pa ima prevladujoč položaj in pristojnosti angleška vlada.

horjevih in Janševih (social) demokratov. Zapisal je, "da javna TV lahko ostane proročimska, v tej točki se vzpostavlja komaj vidna, a že slutena vez ali vsaj oživiljeno spogledovanje med Pahorjevimi in Janševimi (social) demokrati. Povolilni razvoj gre v takšno smer, da dobesedno sili manjša partnerja v trojčku, to je stranki Zares in LDS, da se umaknejo v opozicijo". Predsednik stranke Zares Gre-

gor Golobič pa je predložil kar 99 predlogov za dopolnitev koalicijske pogodbe. Podrobnosti niso znane. Ta stranka zahteva odločno politiko in hitre ukrepe zoper vse, kar naj bi v Sloveniji ostalo od t. i. "janševizma", torej tudi menjavo kadrov, ki naj bi bili sprejeti v službo po političnih merilih. V stranki Zares pa predlagajo tudi ustanovitev finančne policije v Sloveniji.

V Sloveniji za zdaj še ni občutiti finančne krize, ki naj bi se razširila iz tujine, najprej iz ZDA. Vlada je sklenila, da država jamči za vse bančne vloge, ne glede na to, koliko znašajo. Vsak Slovenec ima domnevno v povprečju 4 tisoč evrov prihrankov v eni od poslovnih bank. Za zdaj ni primerov, da bi varčevalci denar dvigali iz domačih bank ter ga na novo shranjevali kje v tujini, ali pa pod domačo žimnico. Pač pa se je

vzdušje zaskrbljenosti zaradi zloma borz preneslo in razširilo v gospodarstvo. Kaže, da se bo gospodarska rast v Sloveniji upočasnila, kar že dokazujejo primeri. Nekatera podjetja ne podaljšujejo delovnih pogodb in zmanjšujejo število zaposlenih. V tovarni avtomobilov Revoz v Novem mestu bodo zaradi upada naročil namesto 900 avtomobilov izdelali samo 700 vozil na dan. Znani slovenski ekonomist prof. dr. Bogomir Kovač opozarja, da bodo gospodarske težave z elementi krize v Sloveniji "v vsakem primeru trajale dolgo časa, položaj pa bo najtežji predvsem za običajne ljudi". Sveduje, da, kdor ima prihranke v banki, naj jih nikdar ne dviguje, ker je to varna naložba. Poleg tega je treba še bolj varčevati in skrbno pretehtati vsak nakup".

Marijan Drobež

Kratke

Pojasnilo k članku Finančni zapleti na Univerzi na Primorskem

V prispevku z naslovom Finančni zapleti na Univerzi na Primorskem v 37. številki tednika Novi Glas z dne 9. oktobra 2008 omenja avtor Jernej Šček projekt EMUNI oziroma novo 'mediteransko' univerzo. Navajamo: "Gre za ustanovitev nove 'mediteranske' univerze, v kateri bi vzgajali trendom prijaznejše in poslušnejše intelektualce. Na dražbi (...), s katero lahko UP zasilno 'reši' svojo situacijo, je, kot se zdi, glavni potencialni ponudnik prav EMUNI".

Želimo pojasniti, da Center EMUNI oziroma bodoča Evrosredozemska univerza, ki ima sedež na Sončni poti 20 v Portorožu, ni nikoli imela in nima namena kupiti objektov Univerze na Primorskem v Kopru, ki naj bi bili predmet morebitne javne dražbe 21. oktobra.

Trditve avtorja, naj bi na bodoči univerzi "vzgajali trendom prijaznejše in poslušnejše intelektualce", pa odločno zavračamo. V evrosredozemskem partnerstvu se je izoblikovala ideja o ustanovitvi Evrosredozemske univerze z namenom spodbujanja Barcelonskega procesa, katerega namen je povezovanje evrosredozemskega prostora v miru, stabilnosti in blaginji, kakor tudi zagotavljanja boljšega znanja in promocije medsebojnega razumevanja.

Evrosredozemska univerza bo temeljila na mobilnosti znanja, preko izobraževanja in raziskovanja bo povezovala različne kulture in predvsem različne načine mišljenja ter z interdisciplinarnostjo prispevala k trajnemu družbenemu razvoju tega področja. Utrjevala bo povezovanje evrosredozemskega visokošolskega ter raziskovalnega prostora ter gradila akademsko mrežo visokošolskih in raziskovalnih evrosredozemskih institucij. Akreditirani študijski programi se bodo izvajali na sedežu EMUNI v Sloveniji ter na partnerskih institucijah. Študijski programi bodo mednarodno primerljivi tako glede trajanja študija, zagotavljanja kakovosti, vsebin in doseženih strokovnih in znanstvenih naslovov. / Dr. Nada Trunk Širca - Direktorica Centra EMUNI

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica / Prva premiera v sezoni 2008 /09

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica začne letošnjo abonmajsko sezono z naslovom Odjuga v četrtek, 16. oktobra, ob 20. uri s premierno uprizoritvijo "grenko sladke igre salonskega ljubimkanja" Leda Miroslava Krleže v režiji Mateja Kolečnika in prvič v prevodu Andreja Inkreta. V komediji (v čehovljanskem smislu) po neki karnevalski noči oz. v "drami o ljudeh, ki so svojo dušo že prodali", kot je dejala na tiskovni konferenci režiserka Kolečnikova, igrajo Bine Matoh, Gorazd Jakomini, Ana Facchini, Primož Pirnat in Helena Peršuh. Predstavo sooblikujejo dramaturginja Tea Rogelj, lektor Srečko Fišer, scenograf Ivo Knezović, kostumografka Mirjana Zagorec, avtorja glasbe Pavle Miholjevič in Jura Ferina ter oblikovalec luči Samo Oblakar.

Obtrniki in mali podjetniki v Sloveniji hvalijo vlado Janeza Janše

V Obtrniku, glasilu Obtrno-podjetniške zbornice Slovenije, so objavili več prispevkov o tem, kaj ta dejavnost lahko pričakuje od nove levosredinske vlade, ki je v procesu nastajanja. Pri tem pa so pohvalili vlado Janeza Janše, ki je sprejela več ukrepov in olajšav v korist obrti in malega podjetništva. Urednik omenjenega glasila Miran Jarec je v novi številki, ki je izšla po parlamentarnih volitvah, zapisal, "da bi težko našli kakšno izrazito slabo potezo prejšnje oblasti v razmerju do obrti in majhnega podjetništva v Sloveniji. Vlada in Obtrno-podjetniška zbornica sta delovali v tvornem sozvočju, kar je imelo za posledico veliko število uresničenih obtrniških in podjetniških zahtev, v obojestransko zadovoljstvo". V Obtrno-podjetniški zbornici Slovenije so pred nekaj dnevi končali pregled 5.000 hitro rastočih malih podjetij in ugotovili, da so v minulih petih letih mala podjetja ustvarila kar 60% vseh novih delovnih mest v Sloveniji ter 16% prirastka celotnega prihodka v omenjenem obdobju.

Praznik kostanja na Ligu

Turistično društvo Kolovrat z Liga v mesecu oktobru že več let prireja Praznik kostanja. Lepo, sončno in toplo vreme je prispevalo, da je bila letošnja prireditev v nedeljo, 12. oktobra, v tej slikoviti vasi zelo obiskana in da se je ves program lepo iztekla. Sodelovala je predvsem mladina, domača in iz bližnjih krajev. Videli smo dekleta z ritmičnimi prikazi iz Deskel, osnovnošolski kvintet iz Kanala, pihalno godbo Vrhpolje-Vipava in domačo mladino s prizori in navadami iz minulih časov. Kulturno-zabavni program je sklenila štandreška dramska

družina, ki je z vedro igro Čudna bolezen spravila v dobro voljo tisočero množico udeležencev praznika. Program je prijetno povezovala televizijska zvezdnica Jasna Kuljaj. Domačini so poskrbeli, da ni zmanjkalo kostanja in peciva iz tega sadeža. Na stojnicah so bili na voljo tudi lepo pisani Marijacevski kolači. Štandreški igralci so v soboto, 11. oktobra, s komedijo Gremo v teater pozabavali zbrano družino v gostišču Metulj v središču Nove Gorice.

Iva Koršič

ZKD Nova Gorica - SNG Nova Gorica

Nedeljske sprostitev v gledališču

Široko ponudbo gledaliških in drugih kulturnih dogodkov v Novi Gorici in okolici bodo tudi v

letošnji sezoni dopolnjevala Nedeljska gledališka srečanja, ki jih v jesenskem in zimskem času pripravljata

Zveza kulturnih društev Nova Gorica (Gledališče na vrvi) in Slovensko narodno gledališče Nova Gorica. Vabilo Ne ostanite zunaj! ponuja v ogled izbor najboljših predstav ljubiteljskih gledaliških skupin iz Slovenije. Prireditelji v programski zbiranki zagotavljajo, da »letošnji program zaznamujejo literarno kvalitetni in družbenokritični teksti, po izvedbi pa igralske bravure ljubiteljskih igralcev«. Dela so vzeta iz zakladnice svetovne literature, od renesanse do sodobnosti.

Nedeljska gledališka srečanja so v lanskem letu zabeležila zelo lepo število gledalcev, ki so uživali ob dobrih uprizoritvah ljubiteljskih igralcev. Letošnji program se bo začel v nedeljo, 19. oktobra, ko bo gledališka skupina Grgar predstavila svojo inačico komedije Ljubjezen, uojska, lakota Angela Beolca Ruzanteja v režiji, za svoje odrske stvaritve večkrat nagrajenega igralca Radoša Bolčina. 9. novembra bodo sive jesenske dni obarvali z iskričim smehom igralci dramskega odseka PD Štandrež, ki bodo v režiji Jožeta Hrovata, člana SNG Nova Gorica, odigrali slovi-

PD RUPA-PEČ Tradicionalni izlet

Lepote Moskve in Sankt Peterburga

Potovanja, ki jih prireja PD Rupa-Peč, vzbujajo vedno veliko zanimanja. Letošnji cilj je bil Rusija. Kar 85 udeležencev je 21. avgusta še pred zoro odpotovalo z dvema avtobusoma proti Veroni in od tam z letalom v Moskvo. Ker sem se že večkrat udeležila izletov, v pripravo katerih vlagata veliko truda član društva Ivo Kovic in njegova družina, sem se tudi letos pridružila izletnikom in ni mi žal. Vsi smo se vrnili domov navdušeni in z željo, da bi še kdaj obiskali te kraje in si jih še podrobneje ogledali. V Moskvi smo pristali ob 14.45 na letališču Domodedovo, ki je eno od petih moskovskih letališč, in takoj premaknili kazalce za dve uri naprej. Naši spremljevalci Patriciji, ki nas je v imenu agencije Caliba ves čas spremljala, sta se pridružili še ruski vodički Helena in Nataša, ki sta nam vse dni, ki smo jih preživeli v Moskvi in okolici, skušali čim bolj opisati zgodovino Rusije, njeno kulturo, navade ter politični razvoj do današnjih dni. Jasno nam je bilo, koliko hudega je šlo mimo in koliko bo treba še spremeniti, da se bodo po razpadu Sovjetske zveze socialne in gospodarske razmere izboljšale. Boriti se morajo predvsem proti korupciji in ruski mafiji. Z letališča smo se odpeljali z avtobusoma v hotel Kozmos, ki je od tam oddaljen 50 km in so ga zgradili leta 1980 za Olimpijske igre. Hotel ima 25 nadstropij in več kot 1700 sob. V njem je poleg trgovin, poštne urada in igralnice tudi krasna dvorana s 1200 sedeži, v kate-

sto, 4.000.000 pa je delavcev iz azijskih držav, ki se zadovoljijo z nizkimi plačami. Mesto je bogato in tak vtis smo imeli posebno zvečer, ko smo na znamenitem "Griču vrbcevi", s katerega je krasen razgled na Moskvo in istoi-mensko reko, občudovali neverjetno število luksuznih motorjev in avtomobilov. Za romantične duše je bil enkraten pogled na "labodje jezero" z vsemi odsevi: spominja nas na čas Ane Karenine, ko so se dekleta zabavala z drsalkami po ledeni gladini. Ostal nam bo v spominu tudi rdeči vodomet ob spomeniku zmage in velikem muzeju druge svetovne vojne. Simbol Moskve in sploh cele Rusije je Kremelj, utrjeno mesto, kjer se odloča ruska usoda od Ivana Groznega, Napoleona, ki je gledal gorečo Moskvo, do današnjih dni. Tu so se kovalile Leninove teorije o proletariatu, odločale Stalinove čistke, tu je Hruščov bojeval hladno vojno, tu je nastala perestrojka Gorbačova in Jelsinova Nova Rusija. Nekeč je bil Kremelj obdan z lesenim obzidjem, ki je bilo zgrajeno že l. 1150. Sedanje, ki omejuje velik trikotnik, je iz rdeče opeke in

čudovitimi barvami. Dal jo je zgraditi Ivan Grozni l. 1555. Tu smo naredili skupinsko sliko in zapeli slovensko pesem. Cerkve so tudi v notranjosti čudovito poslikane; najbolj izstopa ikonostas, v katerem so vgrajene ikone; kar

nastajale in še nastajajo ikone, ki jih rišejo bogoslovci. Četrti dan potovanja smo namenili ogledu krajev Vladimir in Suzdal. Po poti iz Moskve smo ob cesti lahko opazovali dače, bolj ali manj dobro ohranjene lesene

kom odpeljali v Sankt Peterburg, kjer smo se nastanili v hotelu ob Baltskem morju. Mesto leži na otokih, povezanih s kanali in mostovi, tako da si je pridobilo ime Severne Benetke. Skozenj teče reka Neva. V Sankt Peterburgu sta nas pričakala vodiča Miša in Iri-na, ki sta nam povedala veliko zanimivega o nastanku mesta in o njegovi zgodovini. Zamislil si ga je Peter Veliki l. 1703 po zgledu evropskih velemest. Tu lahko občudujemo arhitekturo celega me-

gromnega muzeja Eremitaž in prav tesno smo se morali držati skupine, da bi se ne izgubili v dvoranih in v množici obiskovalcev vseh narodnosti, ki prihajajo v ta kulturni hram.

Bolj sproščen je bil obisk poletne carske rezidence Petrodvorca. Njena arhitekturo sestavlja trideset palač z vrtovi in nad sto zlatimi skulpturami, vodometi in vodnimi padci. Zanimiv je tudi Katerinin dvorec v kraju Puškin, nekdanjem Tsarskem Selu, kjer lahko

poleg razkošnih dvoran in pohištva občudujemo tudi jantarjevo dvorano. V mestu Sankt Peterburg smo si ogledali tudi staro jedro, to je utrdbo sv. Petra in Pavla, ki jo je dal zgraditi Peter Veliki kot obrambo proti Švedom. Do l. 1917 so jo uporabljali kot ječo. Tu je tudi katedrala sv. Petra in Pavla, kjer počivajo, razen dveh, ruski carji. V posebni kapeli leži tudi zadnji Romanov s svojo družino in služinčadjo, ki so bili žrtve oktobrske revolucije l. 1917. V zahvalo za zmago nad Napoleonom je bila zgrajena katedrala Naše Gospe

iz Kazana, v kateri hranijo znamenito istoimensko ikono. Na katedralo svetega Vasilija v Moskvi spominja cerkev, posvečena Kristusovemu vstajenju. Zelo zanimiv je bil tudi ogled samostana sv. Aleksandra Nevskija, patrona Sankt Peterburga. Ob njem je pokopališče, kjer počivajo umetniki Dostojevski, Čajkovski, Borodin, Mussorgsky, Rimsky-Korsakov... Na izletu smo videli veliko znamenitosti, a vse je le delček umetnin in zanimivosti, ki jih hranijo ta ruska mesta. Več časa bi morali imeti na razpolago, da bi celostno doživeli rusko dušo in njeno ustvarjalnost. Hvaležni smo društvu Rupa - Peč za lepo potovanje, ki je potekalo brezhibno in v prijateljskem vzdušju.

Marilka Koršič

Druga skupina izletnikov pred poletno carsko rezidenco v Sankt Peterburgu

nekaž smo si jih ogledali. Zelo lepa je katedrala Marijinega vnebovzvetja, v kateri častijo Vladimirskayo Bogomater, izdelano v 16. stoletju; starejšo iz 12. stoletja hranijo v enem izmed muzejev. Velik delež pri gradnji cerkva so imeli italijanski arhitekti. V teh cerkvah je posebno vzdušje: brezčasno, mistično. Na Rdečem trgu stoji Leninov mavzolej, v katerem je še vedno na ogled Leninovo balzamirano truplo. Na nasprotni strani trga se dviga velika palača, v kateri je ena največjih veleblagovnic, Gum. V Moskvi nismo prezrli niti podzemne železnice, ki spominja na krasne sobane, okrašene z mozaiki in lestenci. Ogledali smo si nekaj postaj in vsaka ima kaj posebnega. Današnja podzemna mreža me-

hišice, prostorna, žal neobdelana polja, gozdove brez in jerebik, iz plodov katerih pridobivajo posebno vino.

Mesteci Vladimir in Suzdal se ponasata z bogato arhitekturo, še posebno Suzdal, ki je od Moskve oddaljen 200 km in je posejan s cerkvami, zidanimi v dvojicah: velike in male, poletne in zimske, na katerih se bleščijo zlate kupole. Tu so ženski in moški samostan in muzej lesenih zgradb na prostem. Noč smo preživeli v tem mirnem mestecu in naslednjega dne smo se vrnili v Moskvo. Vodička Helena je v spomin na srečanje s Slovenci podarila pergameno z besedilom molitve Očenaš v staroslovanskem jeziku s posvetilom.

Iz Moskve smo se popoldne z vla-

sta, ne samo posameznih palač. Vse je izredno usklajeno. Peter Veliki je bil zanimiva, "razdvojena" osebnost. Imel je izredno moderne poglede na življenje in na enakopravnost, sočasno pa je strog kaznoval tudi prijatelje za najmanjše prekrške. Bil je ponočnjak, a hkrati tudi zelo zgoden pri jutranjih opravilih. Sankt Peterburg se kaže v vsem svojem razkošju, ki ga ne premorejo druge prestolnice. Karol, najmlajša udeleženka našega potovanja, ki je te dni stopila v prvi razred osnovne šole, je pravilno ugotovila, da se je v Moskvi počutila bolj v Rusiji, kot pa v tem mestu. Mesto smo si ogledali po kopnem, preko mostov, pa tudi z motorno ladjo po Nevi in kanalih. Nekaj ur smo namenili ogledu

Prva skupina izletnikov med plovo na reki Nevi v Sankt Peterburgu

ri smo si ogledali čudovito predstavo ruskega plesnega ansambla. Moskva nas je prevzela tudi ponoči: nočni ogled je bil res pravljica. Vse palače so tako razsvetljene, da so poudarjeni njihovi obzidi, a to ne vpliva moteče na stanovalce. Moskva ima 16.000.000 prebivalcev, od teh je 2.000.000 taktih, ki se vsak dan vozijo v me-

meri 2235 m in ima 18 stolpov. V njem je pet katedral, in sicer Vnebovzvetja, Nadangela Mihaela, Oznanjenja, Dvanajstih apostolov in Rešenika, dve cerkvi in devet palač. Na vzhodni strani se pred obzidjem razprostira znani Rdeči trg, obdan s stavbami in cerkvami, med katerimi izstopa katedrala sv. Vasilija z devetimi kupolami in

ri 280 km in po njej se dnevno prevaža na milijone ljudi. Poleg cerkva so znani tudi samostani, ki so središča verskega življenja. Zelo znan je v Serghjevem Posadu, nekdanjem sovjetskem Zagorsku. Tu sta semenišče in akademija. Vodička nam je povedala, da je bil to pravi otok v ateističnem morju, od l. 1850 do l. 1992. Tu so tudi

SOL V KAVI

Ponosni sužnji tehnologije

Sonce še vedno prijetno sije to popoldne v 23. stoletju, natančno 26. avgusta. Oziram se po vasi, v kateri živi Tina. Skorajda srednjeveško, vsekakor zaostalo za naše pojme. "Zakaj pa ste šli nazaj"? jo vprašam. "Nismo šli nazaj, napredovali smo", mi odgovori Tina. "Vi ste s svojim tehnološkim napredkom dejansko ustvarili zaostalo kulturo. Začeli ste hromiti svoje telo z vsemi možnimi nadomestki, stroji, ki so delali vse namesto vas: najprej so vas dvigovali, da vam ni bilo treba po stopnicah, nato ste se še spuščali, čeprav bi lahko hodili po stopnicah, in na koncu so vas stroji peljali celo po pešpoteh, da ste lahko povsem pozabili hoditi. Nato pa ste s tehnologijo začeli hromiti še svoje možgane, saj so spet stroji začeli opravljati vse umske naloge namesto vas". "No, tehnologija pa vendarle ni mogla biti v celoti tako slaba". "Tehnologija ni slaba. Večino smo jo ohranili in dopolnili. Za tehnologijo moramo biti dovolj zreli. Moramo se naučiti uporabljati tehnologijo, da si jo podjarmimo, da ne postanemo povsem neobdelani brez nje. Tehnologija je dobra, dokler ostanemo sposobni živeti brez nje. V trenutku, ko smo od nje odvisni, smo njeni sužnji. Zato tudi v naših vaseh ne vidijo tehnologije. Ker nismo odvisni od nje. Če slučajno potrebujemo tehnologijo zaradi posebnih razmer, jo uporabimo. Če pa je ne potrebujemo, jo raje pustimo ob strani in uporabljamo svoje sposobnosti". "Oprostite, Tina, zdaj pa bom malo hudoben. Ne vidim prednosti tega, da se štirje ljudje s sekirami in žago nekaj ur mučijo okoli velike smreke, ki jo je treba posekati, ko pa lahko z motorno žago to naredijo v nekaj minutah". "Prav v tem je problem. V nekaj urah lahko, če niso dovolj pametni, posekajo cel gozd. O tem

govorim. Poglej: v vasi je za gradnjo potrebna cela smreka. V gozdu se najde primerna smreka, ki jo je treba posekati, da se gozd vzdržuje. Recimo: štirje možje gredo s sekirami in žago v gozd. Po poti se pogovarjajo, vdihujejo svež zrak, se sprehodijo. Ko pridejo do smreke, se lotijo dela. Svež zrak in gibanje vzdržujeta njihovo zdravje. Z vsakim zamahom sekire in potegom žage se hrbtenica razgiba od vratnega do ledvenega dela. Mišična masa se veča, pljučna kapaciteta se izboljšuje. Ko smreko posekajo, so prijetno pokramljali in opravili delo. Lahko trdiš, da je bolje, da se v džipu ali kamionu odpeljejo do smreke – ne da bi se nadihali zraka ali se razgibali –, zaženejo motorne žage, podrejo smreko in jo peljejo nazaj. Toda čez nekaj let takega dela začnejo hoditi k zdravniku zaradi težav s sluhom in bolečin v hrbtu, ki so nastale zaradi toge drže med uporabo stroja. K temu dodajmo še izpušne pline žage in kamiona, izoliranost in osamljenost človeka, ki ima več odnosa s strojem kot pa z ljudmi. Naše delo je podobno vašim piknikom, vi pa ste se pri uporabi strojev skušali tudi sami spremeniti v stroje". "V redu. Predam se. Ne vidim pa v tem napredka. Dejansko ste šli nazaj v čase, v katerih so naši predniki sekali drevesa na tak način". "Naprej smo šli. Potrebo po gibanju ste čutili prav vsi. Priznaj. Zakaj pa ste imeli toliko športa v prostem času, plavanja, smučanja, nogometa, fitnes centrov? Seveda, tisti, ki ste sploh imeli kaj prostega časa. Toda vrnilo se k zaslužnosti s tehnologijo. Ali ne misliš, da je bil prvi izumitelj lopate nekje v bakreni dobi tako ponosen na svoj tehnološki napredek, da je lopato imel vedno s sabo? Dejansko pa je bil njen suženj. Ste vi kaj na boljšem? Ali nimaš vedno s sabo žepnega vsehmočnega računalnika v obliki pametnega telefona, s katerim se tako rad ponasjaš v baru pred prijatelji?"

Peter Szabo

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Palik
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Druženja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 14. oktobra, ob 14. uri.

Slikovite smeri v novi čas

Poti čez Volnik v Evropo

S prijatelji - šest odraslih, štiri otroci in dva psa - smo se konec poletja odpravili na Volnik s slovenske strani, točneje iz Pliskovice. To-le vas imam namreč posebno rada, ker se v njej veliko dogaja, domačini pa najdejo vedno dovolj časa za turistične prireditve in raznovrstno prostovoljno delo.

Začetek izleta je očaral predvsem otroke, saj so gozdovi od Tomaja do Pliskovice res pravljčni, zaradi zaverovanosti v lepoto novih poti pa sploh nismo začutili, kako se steza strmo vzpenja proti vrhu čez zaraščeno pobočje na nekdanji italijansko-slovenski meji. In že smo bili na Volniku, kjer smo se povzpeli še na razgledni stolpič in poleteli od Istre do Triglava in Furlanske nižine.

Otroci so bili navdušeni: "Kje smo zdaj? Kdaj pa smo prešli mejo? Ali smo prišli v Italijo, ne da bi se tega sploh zavedali?? Ampak tu je enako kot na oni strani"! In z majhnim občutkom krivde sem se spomnila, da sem jih pozabila opozoriti, kdaj smo prečkali nekdanjo mejo, pa čeprav so me že doma večkrat poprosili za to.

Na tale vrh smo prišli skupaj, njihovi spomini na mladost in na mejo pa bodo povsem drugačni od mojih. Ko si ogledujem

res lično in lepo zgrajeno razgledno postojanko, vem, da je še pred leti stala tu italijanska karavla. Prva leta so se italijanski vojaki z džipi stalno vozili do nje in na vrhu nisi bil nikoli sam. Volnik mi je bil od nekdaj pri srcu, vedno pa me je motilo, da nisem mogla sproščeno uživati razgleda in poleteti z mislimi v nebesno modrino. Vsakič sem imela občutek, da me iz karavle nekaj ali nekdo opazuje. Pa še zoprno je bilo, ko te je na poti dohitel džip in te poškrpil z blatom. Podobno je bilo na naslednjem Medvedjaku, le da je bil tale vrh na slovenski, tedaj jugoslovanski strani, in so se torej na njem največkrat zadrževali jugoslovanski vojaki. Nekoč sva s prijateljico s Cola prišli sem, da bi kot mladi študentki v miru poklepetali, največ o fantih seveda in o skritih, neizpovedanih ljubeznih. Ko sva bili do ušes zatopljeni v pogovor, sva zaslišali pritajen smeh, pozorneje sva se ozrli okoli sebe in opazili, da se dita pod obzidjem starega gradišča mlada fanta v vojaški uniformi in se nama prešerno smeje. Obmejno prijateljstvo pač in časi bolj odprte meje, ki so šele prihajali.

Sicer moji spomini na mejo niso neprijetni. Premlada sem, da bi se spominjala streljanja, spušenih ramp in železne zave-

se. Nekaj težav je imel sicer moj oče, ko sem bila še otrok in smo iz Podnanosa domov vozili prhut in krompir. Prhut je bil seveda skrbno skrit v motorju avtomobila in italijanskim "financarjem" je zadišalo po svinjini. Surovega pršuta pa, ki je do doma postal kuhan, kljub temeljitemu pregledu niso našli.

Potem je bila meja vsako leto bolj odprta, ljudje so lahko skoraj brez skrbi "švercali" hrano in pijačo, s cariniki in "financarji" pa smo vsakič izmenjali nekaj prijaznih besed. Zadnja leta, ko sem že živela v Sloveniji, z mojem pa sva se zaradi službenih in družinskih obveznosti vsak dan vozila v Italijo, nista za Božič nikoli pozabila na majhno darilo zanje, saj je bilo pozimi v stražarnicah tako mrzlo in pusto. Spominjam se, da so si nekateri, predvsem slovenski policisti, lepšali čas s krajšimi klepeti. Potnike so itak dobro poznali, saj so se z njimi videvali vsak dan. Pa smo včasih rekli, da je na meji spet "gužva", pa ne zaradi kontrole, ampak za-

radi klepetavih in preveč prijaznih carinikov.

ln potem je nastopila tista schengenska noč, ko smo skupaj odstranili rampe in plesali na meji, nekateri z velikim olajšanjem in zmagovaljem v srcih, drugi, predvsem mlajši, z lepimi spomini in še lepšimi načrti za prihodnost. No, naši otroci so bili nad mejo

lijansčino", je povedal štiriletni fantič, ko sem nagovorila prijatelja iz Repna, ki je bil tu s svojo čredo ovac. In se je potem zagnal v Tržaški zaliv, ki se nam je zdel v jasnem jesenskem jutru čisto na dosegu dlani, in poizvedoval:

"Tam je morje, torej živijo Slovenci do morja in tudi do tiste nižine tam dol. Kje se pa

celo razočarani, tako preprosto in neopazno smo prišli na italijansko stran, pa še pokrajina je ostala ista in jezik tudi.

"Pa saj tudi tu govorijo slovensko, samo malo mešajo z ita-

končajo Slovenci in Slovenija"? Bil je še premajhen, da bi mu razlagali o zamejstvu in zamejcih, zato smo ga potolažili, da živijo Slovenci vse do morja in velike nižine.

"Potem pa ni nobene razlike med to in ono stranjo meje", so potegnili zaključek vsi otroci. In res ni bilo več razlike, ljudje so tisto nedeljo prihajali na Volnik z obeh strani meje in na novo markirane steze v smeri Pliskovice in Dutovelj so z vrha vabile Tržačane v objem še neraziskanih slovenskih gozdov. Nove poti skozi Evropo.

Volnik je našel svoj mir šele po dolgih letih, ko je bil vedno in za vsakogar vojaška točka in razgledna postojanka. Na njem je imel svoje oporišče že Borojevič, da je lahko opazoval, kako so potekali boji v okolici Trsta. Ob koncu druge svetovne vojne pa so si tu postavili stražarnico Anglo-Američani, ki so na vrh speljali celo dobro prevozno makadamsko cesto. Cesta, delno zacementirana, vodi z italijanske strani na vzpetino nad Repnom še danes, od Borojevičeve železnice, ki je tekla na severni strani tik pod vrhom, pa je ostala samo zaraščena trasa. Čeznjo gre do sedaj nove planinske poti, izletniki, ki uživajo lepote slovenskega in italijanskega Krasa, pa si želijo, da bi jih grmovje nikoli več ne zaraslo in rampe nikoli več zaprle. Pa četudi se ponekod v Evropi spet prebujata nacionalistično strašilo in se govori o varnosti in nacionalnih interesih. Mi pa se ne bomo dali, ker je pač prelepo, da se ob nedeljah zbiramo na Volniku pred porušeno stražarnico in da naši otroci prehajajo mejo, ne da bi se tega sploh zavedali.

Suzi Pertot

Instrumentation Technologies iz Solkana Dobitnik primorsko-notranjske gazele 2008

Časopisna hiša Dnevnik je v četrtek, 2. oktobra, v Novi Gorici razglasila primorsko-notranjsko gazelo 2008. Uredniška komisija je izmed petih kandidatov izbrala tri nominirance. Med sto najhitreje rastočimi podjetji primorsko-notranjske regije so se v finale uvrstili podjetje EPIC Commerce iz Postojne, vodilno svetovno podjetje na področju opaznih sistemov iz plastike in steklenih vlaken, Finali Trading iz Kopra, v katerem se ukvarjajo z reciklažo gradbenih odpadkov, ter Instrumentation Technologies iz Solkana, ki velja za vodilno sve-

točno podjetje na področju merjenja lege elektronskih grač v pospeševalnikih osnovnih delcev in razvojnoraziskovalnih laboratorijih. Za najhitreje rastoče podjetje v regiji je bilo izbrano podjetje Instrumentation Technologies, ki ga je leta 1998 ustanovil Rok Uršič. Ko se je poln načrtov in elana vrnil iz ZDA, so le redki verjeli, da je mogoče na področju merjenja lege elektronskih grač v pospeševalni cevi sinhronizirati dognati kaj novega, kaj šele, da bi se s tem zasluzilo. Pospeševalniki osnovnih delcev ustvarjajo trg, ki je dostopen le podjetjem z vrhun-

skim znanjem, saj gre za naprave, ki vsebujejo najnoveše tehnološke rešitve na področju mehanskih konstrukcij, materialov, elektronike, računalništva in vakuumске tehnike. Podjetje, s katerim je Uršič leta 1998 začel v podstrešni sobi, ima danes 42 redno zaposlenih in v svoje vrste privablja ugledne strokovnjake iz Slovenije in tujine. Edinstvenost podjetja je v usmerjenosti na najzahtevnejše svetovne trge. Njegove stranke so najuglednejši znanstveni in raziskovalni laboratoriji s celega sveta, od Kitajske, ZDA in Avstralije, pa do slovitega CERN-a, ki jim instrumenti podjetja Instrumentation Technologies omogočajo opravljanje znanstvenih eksperimentov s prej nepredstavljivo natančnostjo. Po podatkih organizatorja izbora za zlato gazelo 2008 je v petih letih, od 2002 do 2007, sto najbolj dinamično ra-

stočih podjetij v primorsko-notranjski regiji ustvarilo 1229 delovnih mest. V polovici regijskih gazel je povprečna plača presegle 1046 evrov, ustvarjena dodana vrednost na zaposlenega pa je v povprečju znašala 29.000 evrov. Skupna vrednost prihodkov od prodaje sto najhitreje rastočih podjetij regije je v letu 2007 znašala 517.502.287 evrov, indeks rasti prihodkov od prodaje med letoma 2002 in 2007 pa znaša 549. V primerjavi z lanskim letom so se na letošnje lestvice "naj 100" uvrstila nekoliko večja podjetja, od katerih je vsako v povprečju zaposlovalo 29 ljudi (lani 25). Letošnja podjetja so večja tudi po vrednosti kapitala in dobička. Povprečna vrednost kapitala podjetja gazel letošnje generacije znaša skoraj milijon evrov in je za več kot tretjino

večja kot lani, povprečen dobiček na lestvico uvrščene gazele pa dobrih 160 tisoč evrov. Izbor najuspešnejših podjetij v posameznih regijah se bo nadalje-

val do 22. oktobra, ko bo v Cankarjevem domu v Ljubljani izmed petih regijskih finalistov izbrana zlata gazela 2008.

Nace Novak

Rok Uršič

Pod odbojgarsko mrežo

Dogajanje bodo popestrili predvsem slovenski derbiji v moški C ligi

Medtem ko so se nogometaši in košarkarji že dodobra "pognali", se bodo konec tedna pričela deželna amaterska odbojgarska prvenstva, v katerih bo tekmovalo sedem naših šesterk. Pri ženskah sta se na deželni ravni obdržali samo še dve slovenski ekipi (Sloga List v C ligi in Bor/Breg Kmečka banka v D ligi), pri moških pa je naše odbojgarsko gibanje (zlasti s pomočjo Goriške, ki je pri dekletih že povsem odsotna) še naprej pogumneje zastopano s kar petimi moštvami (Sloga Tabor Televita, Val Imša, Soča Zadrzna banka Dobrobd Sovodnje in Olympia TMedia v C ligi in Sloga v D ligi). V ženski C ligi so se slogašice lani rešile pred izpadom prav v poslednjih krogih, letos pa jih kljub odhodu prve napadalke Chiare Fazarinc menda le čaka malce bolj mirna sezona. Mesto trenerja Martina Maverja je poleti prevzel dekan naših odbojgarskih

strokovnjakov, povratnik Franko Drasič. Ekipo so okrepile postavne Tanja Babudri, Sabrina Bukavec (obe od Kontovela) in Brežanka Aleksia Colsani. Centimetrom, pa tudi izkušenj ekipi ne manjka, vlada pa vtis, da bo us-

da postavne še vedno zelo odvisna od forme veteranke Daniele Ciocchi, podajalke ekipe, ki je poleti doživela hujšo poškodbo prsta. V predprvenstvu je Sloga vsekakor dokazala, da prav gotovo ne bo ekipa za dno lestvice. To bodo

skušala dekleta tudi dokazati med letom z uspešno igro in mogoče z uvrstitvijo na sredini lestvice.

V postavi združene vrste Bora in Brega poleti skorajda ni bilo sprememb (odhod perspektivne Col-sanijeve in vrnitev izkušene Martine Flego), zato bodo punce morale predvsem prebiti novost na klopi. Saša Smotlak, mladi trener, ki so ga vzgajali v društvu, je bil sicer v zadnjih sezonah pomočnik Silve Meulila in nato Marka Kalca, tako da bi moral nadaljevati po njunem sistemu dela. Lani je ekipa dosegla obstanek v D ligi mogoče s preveliko muko, tako da bo tudi Bor/Breg letos skušal preživeti malce bolj mirno prvenstvo in se uvrstiti v zlato sredino. V prejšnji sezoni sta v D ligi tekmovala tudi Govolley in Kontovel, ki pa sta gladko izpadla in bosta tako nastopala v pokrajinski prvi diviziji. Nazadovanje Govolleya pomeni hkrati znova izginotje slovenskega ženskega gibanja z deželnega odbojgarskega zemljevida, kar vsekakor ni spodbudno.

Pri moških bodo v središču pozornosti zlasti slovenski derbiji v C ligi. Teh bo kar dvanajst. To hkrati tudi pomeni, da nobena od naših zasedb nima pretirano vi-

sokih ambicij. Sloga Tabor ima z nekaterimi vrnitvami med vsemi najbrž najbolj kompletan igralski kader, vključno z dobrimi menjavami. Končnica prvenstva bi bila lahko zato za varovance trenerja Edija Božiča dosegljiva, sicer bo veliko odvisno tudi od moči nasprotnikov. Pri Slogi imajo dokaj močan moški sektor in vsako leto pripeljejo v prvo ekipo kakega doma vzgojenega, dobrega mladega odbojkarja. Tudi letos bosta društvene barve branili kar dve prvi ekipi: druga, četrtoligaška, bo v glavnem nabirala izkušnje, saj je v njej večina obetavnih mladincev.

Drugače je na Goriškem, kjer sta Soča in Val lani iztržila obstanek v C ligi, vanjo pa se je Olympia po navdušujočem play-offu po

nekaj letih vrnila. Najbrž je brezpredmetno fantazirati, kaj bi zmogli, ko bi društva konkretno sodelovala med seboj (na mladinski ravni tak dogovor sicer obstaja). Zato ponujamo le ugotovitve, da v vseh treh taborih nimajo posebno širokega izbora igralcev, tako da bi se vsi trije v bistvu zadovoljili z obstankom v najvišjem deželnem prvenstvu. Verjetno pa je pomembno tudi to, da vsako društvo vendarle ohranja svojo dostojno prvo ekipo, ki vleče za seboj mladinski pogon in vliva odbojgarsko motivacijo za delo v klubu.

O naših številnih odbojkaricah in odbojkarjih v drugih okoljih in tudi o bolj ambicioznih ciljih naše odbojke pa kdaj drugič.

HC

NOGOMET

Promocijska liga: Corno - Kras Koimpex 0:2, Juventina - Sangiargina 1:0, Vesna - Perlegada 1:1

1. amaterska liga: Sovodnje - San Lorenzo 1:1, Costalunga - Primorac 4:1

2. amaterska liga: Ruda - Primorje Interland 0:2, Breg - Torre 2:0, Zorja/Gaja - Villa 2:1

3. amaterska liga: Mladost - Aiello 1:1

KOŠARKA

C liga: Bor Radenska - Padova 71:80, Jadran

Mark - Montebelluna 74:92

D liga: Intermuggia - Kontovel 51:74, Villesse - Breg 52:81, Dom - NAB Tržič 58:66

NAMIZNI TENIS

Abano Terme - Kras 2:5

HOKEJ IN LINE

Državni pokal: Polet Kwins Zadrzna kraška

banka - Asiago 2:6

ODBOJKA

Deželni pokal - moški: Sloga Tabor Televita -

Natissona 3:1

POGOVOR Claudio Peric

SKD Hrast praznuje 40. rojstni dan!

Claudio Peric je predsednik SKD Hrast od leta 1995. Pred mikrofonom smo ga povabili, ker doberdobsko društvo praznuje letos okroglo 40-letnico neprekinjenega delovanja. Beseda je seveda najprej stekla o zgodovinskem razvoju društva, Peric pa je nato predstavil še niz pobud, ki potekajo prav v tem tednu. Krona jubilejnega leta bo celovečerni koncert v soboto, 18. oktobra, ob 20.45 v doberdobski cerkvi sv. Martina.

Kako se je delovanje društva razvijalo in spreminjalo v 40 letih?

Delovanje društva je bilo v teh 40 letih zelo razvejeno. To velja poudariti predvsem za prvo obdobje, v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Takrat sta bila poleg pevskega zbora

ličico današnji zborovodja Hilarij Lavrenčič, ki je prava umetniška gonilna sila. Njemu se moramo predvsem zahvaliti, da je za naše razmere zbor dosegel tako visok

društva in so nam v zgled s svojo resnostjo in marljivostjo. Konec sedemdesetih in v začetku osemdesetih let se je zboru pridružila skupina zagnanih mladostnikov, ki so danes skrbne mame in poštvalni očetje. Nov mladi val pevcev se je vključil v devetdesetih letih in so danes povprečno stari 25 let. Nazadnje pa smo v lanskih dveh sezonah pridobili še lepo število najstnikov.

Kaj ima torej skupnega tako heterogena skupina ljudi?

Najprej moram omeniti seveda veselje do petja, ki pa zahteva od pevcev določene žrtve. Vsak se po lastnih zmogljivostih in sposobnostih odpreduje prostemu času, uram, ki bi jih lahko namenili družini, delu ali študiju. Trud in žrtve so vsekakor poplačani, ko po-

kakovostni nivo. In prav kakovostni nivo je tisti dejavnik, ki krepí obstoj našega zbora in privablja nove pevce iz domače vasi, pa tudi širše okolice.

Omenil si, da je pri zboru kakovost pomemben dejavnik. Ampak to le ni edini dejavnik...

... ne! Je pa nedvomno eden od pomembnejših.

Kateri pa so ostali dejavniki?

Že samo bežen pogled na naš zbor kaže na prisotnost različnih generacij. Veseli smo, da so še danes med pevci nekateri člani, ki so bili med ustanovitelji samega

gledamo na rezultate. Seveda nisem imel v mislih samo uspehov na posameznih tekmovanjih in koncertih, ampak predvsem na homogenost vseh generacij, ki se v zboru srečujejo, uživajo v glasbi. Vsako snidenje postane tako priložnost za veselo družabnost in sproščeno vzdušje.

S katerimi težavami pa se srečujete najpogosteje?

V našem zboru se pevci ukvarjajo tudi s številnimi drugimi dejavnostmi na različnih področjih. Usklajevanje urnikov, vaj in samih koncertov je zato včasih nekoliko težavno. Z medsebojni-

mi prijateljskimi odnosi se vsekakor te težave ugodno rešijo. Na dan pride tako tudi zrelost skupine.

Ravno letos obhajate 40-letnico delovanja, svečano praznovanje pa poteka prav v tem tednu. Zakaj?

Izbrali smo ta teden in natančneje 14. oktober, ker na ta dan praznuje društvo svoj "rojstni dan". 14. oktobra 1968 je bil namreč ustanovni občni zbor društva.

Odločili ste se za poseben način praznovanja...

Ja, res je. V torek, 14. oktobra, smo v župnijski dvorani v Doberdobi predstavili novo zgoščenko Petelinček je zapieu. CD plošča vsebuje predvsem posnetke nastopov na tekmovalni reviji Naša pesem v Mariboru od leta 1999

do 2007. Ob tem smo zgoščenko dopolnili z arhivskimi posnetki skladb, ki smo jih nazadnje naštevali. Na torkovem večeru je bila na programu tudi podelitev Gallusovih značk za pevce in pevke. Najzaslužnejši člani in vsi tisti, ki so pri društvu in zboru že od vsega začetka, so bili nagrajeni s častnim Gallusovim priznanjem. To so naš zborovodja Hilarij Lavrenčič, pevci in odbor-niki, Arnaldo Ferfolja, Franc Ferfolja, Mario Ferletič ter Stanko Ferfolja in pevka Maria Vizintin.

Pred vami pa je še en slavnostni večer...

V soboto, 18. oktobra, bo naš zbor izvajal celovečerni jubilejni koncert ob 20.45 v cerkvi sv. Martina v Doberdobi. Predstavili se bomo s programom, ki zaobjema skladatelje svetovnega formata, predvsem pa domače slovenske avtorje, kot so Jeričijo, Vrabec, Mauri in Merku'. Večer bomo sklenili, kot se spodobi, z zdravico v agriturizmu pri Cirili.

Kako je danes strukturirano društvo in kako deluje?

Imamo, Hvala Bogu, mlad odbor, ki sledi celotnemu dogajanju v sklopu društva. Vsaka dejavnost se tako izpelje na čim boljši način: prav odbor nosi zasluge za uspešno izpeljavo posameznih pobud. V zadnjih letih nam je uspelo ponovno razširiti paleto dejavnosti, predvsem za otroke in mlade. Igre brez meja, tekma z gorskimi kolesi ter otroška in mladinska dramska dejavnost dajejo društvu tisti smisel skupnosti v zdravem duhu, ki je navdahnjen že ustanovitelji našega društva pred 40 leti.

Kaj bi ob sklepu povedal članom društva in pevcem?

Zahvalil bi se jim. Kot sem že povedal, vsak član kaj žrtvuje, nekateri celo več od svojih zmogljivosti. Vsi pripomorejo k nastanku žive celote, ki združuje, deluje in ustvarja ter se posveča slovenski kulturi. Iskrena hvala torej članom, ki so pravo bogastvo društva in ki jih ne smemo zanemariti.

Andrej Černic

Nastop v Toursu ob odprtju Kulturne poti sv. Martina

O študentskih protestih proti javni dražbi Armerije in Foresterije "Vivat Academia!"

Koper je v sredo, 8.10.2008, končno postal pravo študentsko mesto. Dočkal je namreč prve študentske demonstracije, ki sta jih na Titovem trgu s skupnimi močmi organizirala Študentski svet Fakultete za humanistične študije (ŠS)

vih prostorov za Fakulteto za humanistične študije, ko se je izkazalo, da bo izgradnja stala precej več,

stvo, znanost in tehnologijo (MVZT), ker ta po njihovem mnenju namenoma zavlačuje s po-

FHŠ) in Društvo študentov Fakultete za humanistične študije (društvo HUM) Univerze na Primorskem (UP) z namenom, da prepreči sodno dražbo palače Armerije in Foresterije. Palači sta sicer sestavni del Fakultete za humanistične študije, ki ima v njih knjižnico, računalniško učilnico in prostore za dodatne študijske dejavnosti, prav tako pa ima v Armeriji svoje prostore tudi Univerza na Primorskem. A zakaj je pravzaprav sploh prišlo do grožnje s sodno dražbo? Srž problema datira v obdobje gradnje no-

kot je bilo sprva predvideno. Študentje so se v nove prostore vselili januarja prejšnje leto, vse od takrat pa je naraščal dolg do izvajalca gradbenih del Makro 5, ki je navsezadnje tudi zahtevalo javno dražbo za Armerijo in Foresterijo. Ta dolg narašča s hitrostjo okoli 1000 evrov dnevno in danes šteje skoraj 4 milijone evrov. Tu pa se postavlja vprašanje, kdo je pravzaprav kriv za nastalo situacijo. Štavlajoči študentje in njihovi profesorji s prstom kažejo na vlado oziroma Ministrstvo za Visoko šol-

nekdane vodstvo Univerze na Primorskem, zlasti nekdanja rektorica dr. Lucija Čok. Po besedah odhajajoče ministrice Mojce Kulcer Dolinar naj bi si le-ta privoščila skrajno neodgovorno izvajanje investicije. Ob pogledu na glavne govornike na demonstracijah je jasno, katero stran so v tem sporu podprli študentje. Pred mikrofonom sta svoj pogled na situacijo izrazila tako sedanjí rektor dr. Rado Bohinc kot nekdanja rektorica dr. Lucija Čok. Le-ta je cinično sprejela obtožbe

vlade z besedami, da je krivo za nastali položaj že samo dejstvo, da je Univerza na Primorskem sploh nastala. Govorniki so vlado obtožili, da ima do Univerze na Primorskem mačehovski odnos, saj naj bi pod vplivom Janševega revanšizma namenoma zavirala razvoj te

mlade univerze. Poleg tega pa je vlada javno podprla novonastalo Evro-mediteransko univerzo (EMUNI) v Portorožu, za katero se domneva, da bi bila lahko eden izmed mogočih kupcev Armerije in Foresterije. Študenti se zato sprašujejo, ali vlada načrtno zavlačuje odločanje o rešitvi nastale krize, za katero se je Univerza na Primorskem že junija dogovorila z nekaterimi ministri, a kot se je izrazil dr. Rado Bohinc, so predlogi za rešitev "obtičali na mizi Janeza Janše".

Pod grožeco senco napovedane dražbe stavkajoči zahtevajo predvsem rešitev zapleta na takšen način, da bosta palači ostali v lasti Fakultete za humanistične študije. V tem trenutku ima Univerza na Primorskem pri reševanju situacije zavezane roke, zato je nujno potrebno, da se vlada aktivno posveti nastali problematiki in sprostí sredstva za plačilo investicije in nastalega dolga ter s tem prepreči javno dražbo zgradb Armerija in Foresterija. "Medvladno" obdobje po mnenju študentov ne sme biti razlog za nadaljnje zavlačevanje po-

stopka, saj je javna dražba sklicana za torek, 21.10., do takrat pa nova vlada verjetno ne bo niti izoblikovana, kaj šele, da bi ji uspelo pravočasno rešiti nastali problem. Predstavniki nastajajoče levosredinske koalicije so sicer javno podprli zahteve študentov, a pri njihovih govorih na demonstracijah je imel poslušalec bolj občutek, da je na predvolilnem zborovanju kot na študentskih protestih. Večjo veljavo dajejo protestom glasovi podpore velike večine primorske intelektualne srenje s častnimi doktorji Univerze na Primorskem dr. Borisom Pahorjem, dr. Borisom

Paternujem in dr. Cirilom Zlobcem na čelu. Akademiki so bili tudi častni podpisniki peticije za zaustavitev postopka prisilne prodaje Armerije in Foresterije, ki jo je skupaj podpisalo preko 500 ljudi. Zdi se, da je primorski akademski svet odločen, da se upre zapostavljanju Univerze na Primorskem in z vsemi možnimi sredstvi pripomore k temu, da bo imel prihodnji rod humanistov dostojne pogoje za svoj intelektualni razvoj. S svojo podporo so akademiki udeležili besede, ki jih je v svojem govoru izrekel Samuel Friškič, predsednik društva HUM in eden glavnih organizatorjev protesta: "Naj živi Univerza na Primorskem. Vivat Academia!"

Gasper Fava

V zeliščnem centru Grgarske Ravne tudi učenje o predelavi zelišč

Zeliščni center v Grgarskih Ravnah, ki je bil ustanovljen zato, da bi pospešil gospodarski napredek Trnovsko-banjske planote, se postopno uveljavlja in širi delovanje. Namenjen je predelavi zelišč, sadežev, gliv in drugih rastlin v čaje, razne kreme za higieno in lepoticenje, mila in druge izdelke. Deloval bo tudi kot učni center za omenjene dejavnosti, zdaj pa v zgradbi urejajo tudi okrepčevalnico za obiskovalce, ki prihajajo iz vse Slovenije in tudi iz sosednjih območij v Italiji. Mestna občina Nova Gorica, ki je lastnik prostorov Zeliščnega centra v Grgarskih Ravnah, je slednje oddala v najem Tehniškemu šolskemu centru v Novi Gorici. Novi najemnik bo pospeševal zlasti učenje o uporabi najrazličnejših rastlin, ki uspevajo v gozdovih, na planotah in travnikih na Trnovsko-banjski planoti.

